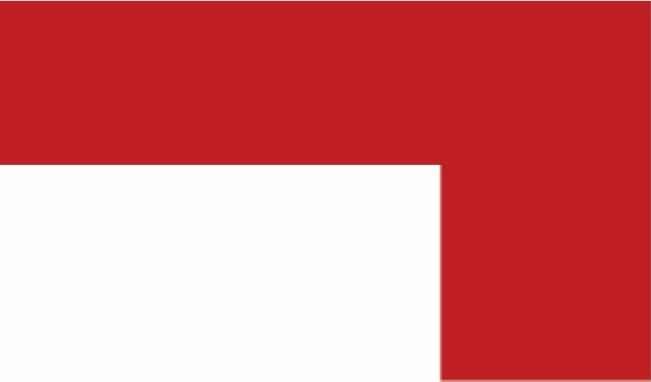

RAAP België – Rapport 697

Archeologienota Unilin Spano Hal 2 te Oostrozebeke

Archeologisch Vooronderzoek

Verslag van Resultaten

Bureauonderzoek – 2021E183

Colofon

Titel: Archeologienota Unilin Spano Hal 2 te Oostrozebeke (Archeologisch Vooronderzoek)

Verslag van Resultaten

Bureauonderzoek – 2021E183

Versie: 31-05-2021

Auteur(s): Gill Thomas

Projectleider: Mieke Van de Vijver

Aardkundige: Floris Philipsen

Raaproject: UNIL04

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV

Begoniastraat 13

9810 Eke

Telefoon 09/311 56 20

E-mail: raap@raap.be

Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Unilin Spano Hal 2 te Oostrozebeke. Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Op basis van de bureaustudie konden de volgende conclusies worden getrokken ten aanzien van het potentieel op archeologische kenniswinst en de mogelijkheden om hiermee om te gaan bij het vervolg van het ontwikkelingstraject.

Topografisch bevindt het plangebied zich op een uitloper van de Vlaamse Vallei, op ca. 450 m ten zuidoosten van de Mandel (Figuur 15). Het plangebied is gelegen op het hoogste deel van een lichte verhoging tussen deze twee waterlopen. De hoogte binnen het plangebied situeert zich rond 16,6 m +TAW (Figuur 16). Op 340 m ten oosten van het plangebied stroomt de Hulstbeek.

In de periode van jagers-verzamelaars was het plangebied waarschijnlijk een aantrekkelijke plaats voor bewoning. De verwachting voor het voorkomen van artefacten sites uit deze periode leek daarom in de eerste instantie vrij hoog. Het is echter gebleken dat in het gehele plangebied verwacht kan worden dat het niveau waarin deze vondsten zich oorspronkelijk bevonden zwaar verstoord is bij bouwwerkzaamheden en industriële activiteiten. Hierdoor wordt niet verwacht dat het plangebied kenniswinst kan opleveren ten aanzien van sites uit de periode van jagers-verzamelaars.

Archeologische resten uit latere periodes kunnen echter nog wel voorkomen onder het verstoorde niveau omdat deze niet enkel uit losse artefacten bestaan, maar uit ingegraven sporen. Deze zullen mogelijk niet gaaf bewaard zijn, maar onderzoek op slechts tientallen meters afstand van het plangebied heeft uitgewezen dat er bijzondere en matig tot goed bewaarde archeologische resten voorkomen uit de Romeinse periode, de vroege en de volle middeleeuwen.

Omdat de geplande werken grootschalige verstoringen van het archeologisch relevante niveau zullen veroorzaken is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk. De huidige staat van het terrein verhindert echter de directe uitvoering van archeologisch vervolgonderzoek, daarom zal dit in een uitgesteld traject moeten worden uitgevoerd. In eerste instantie dient daarom een landschappelijk bodemonderzoek plaats te vinden, om te kunnen vaststellen dat het plangebied al dan niet in die mate verstoord is dat een sporensite met zekerheid afwezig is. Indien dit niet met zekerheid gesteld kan worden, dient een proefsleuvenonderzoek plaats te vinden, gezien dit de meest geschikte methode is om sporensites op te sporen en te waarderen. Deze methodologische afwegingen zullen verder uiteen worden gezet in het bijgaande programma van maatregelen.

Inhoudsopgave

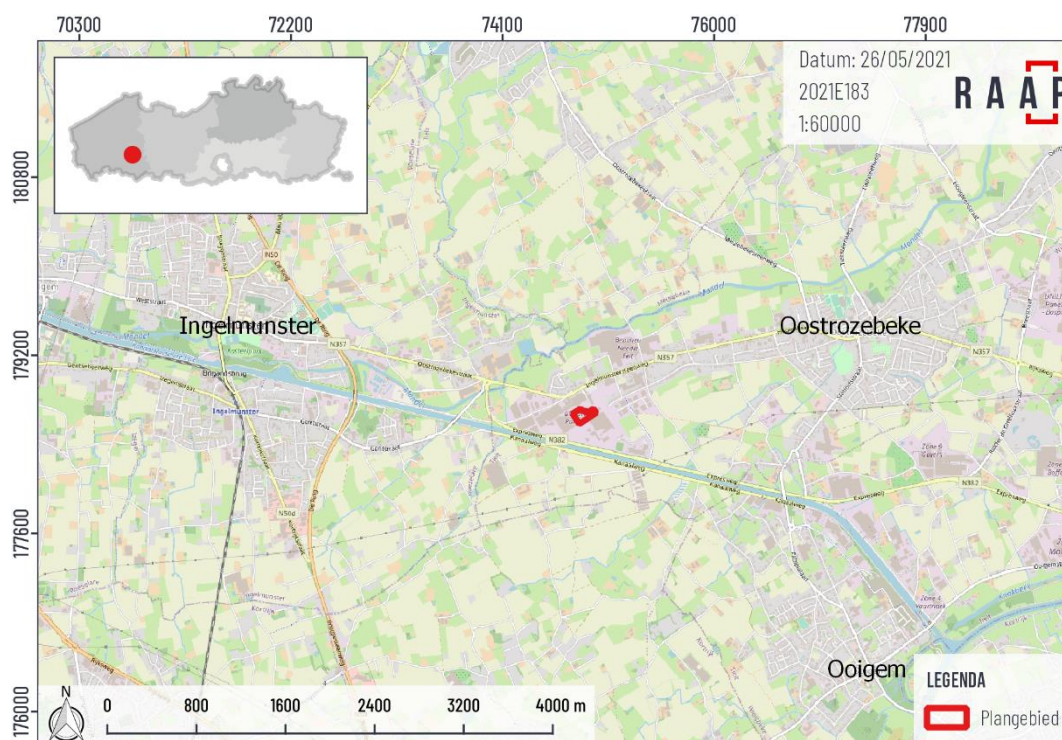
Samenvatting.....	3
Inhoudsopgave	4
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Kader en aanleiding	6
1.2.1 Aanleiding	6
1.2.2 Geografische situering	6
1.2.3 Huidige situatie van het plangebied	7
1.2.4 Juridische context	8
1.2.5 Geplande werken.....	10
1.3 Opzet en onderzoeksoopdracht	11
1.3.1 Opdracht	11
1.3.2 Afwegingskader.....	12
1.4 Leeswijzer	12
2 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2021E183	14
2.1 Beschrijvend gedeelte	14
2.1.1 Administratieve gegevens.....	14
2.1.2 Archeologische voorkennis.....	14
2.1.3 Onderzoeksoopdracht	14
2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek.....	15
2.2 Resultaten.....	16
2.2.1 Aardkundige gegevens.....	16
2.2.2 Archeologische gegevens.....	22
2.2.3 Historische gegevens	24
2.2.4 Verstoringshistoriek.....	30
2.3 Assessment	34
2.3.1 Archeologisch verwachtingsmodel	34
2.3.2 Impact van de geplande bodemingrepen en afweging verder onderzoek.....	35
2.4 Synthese	36
3 Bibliografie.....	39
4 Lijst van opgenomen figuren en tabellen	42
5 Bijlages.....	44

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ¹ :	2021E183		
Projectcode bureauonderzoek			
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Unilin Spano Hal 2		
Adres	Ingelmunstersteenweg z/n		
Deelgemeente/gemeente	Oostrozebeke		
Provincie	West-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Oostrozebeke, Afdeling 1, Sectie D, perceel 281K2		
Oppervlakte betrokken percelen	175035,4 m ²		
Oppervlakte plangebied	16902 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	16902 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest :	X: 74712.8227656720846426	Y: 178584.0972329877549782
	noordoost:	X: 74940.3263203550595790	Y: 178726.9245767350075766

Tabel 1. Administratieve gegevens

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: OPENSTREETMAP, 2021).

¹ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, registratie, verpakking van vondstenmateriaal en verpakking van stalen aangebracht.

Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (bron: AGIV, 2021).

1.2 Kader en aanleiding

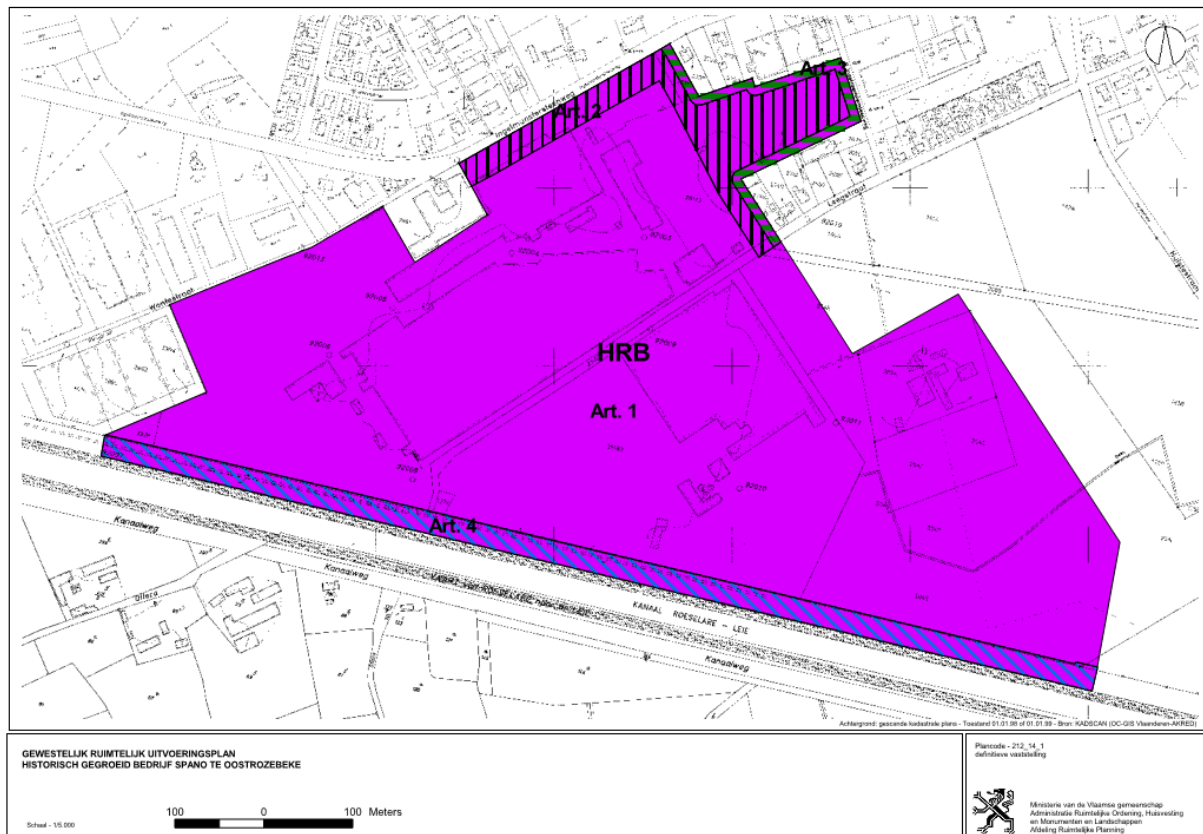
1.2.1 Aanleiding

RAAP België heeft in periode onderzoek een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd ter hoogte van het plangebied Unilin Spano Hal 2.

Directe aanleiding vormt de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor de gedeeltelijke sloop van de huidige Hal 2 en heropbouw hiervan. Deze hal zal fungeren als opslag voor houtspaanelen.

1.2.2 Geografische situering

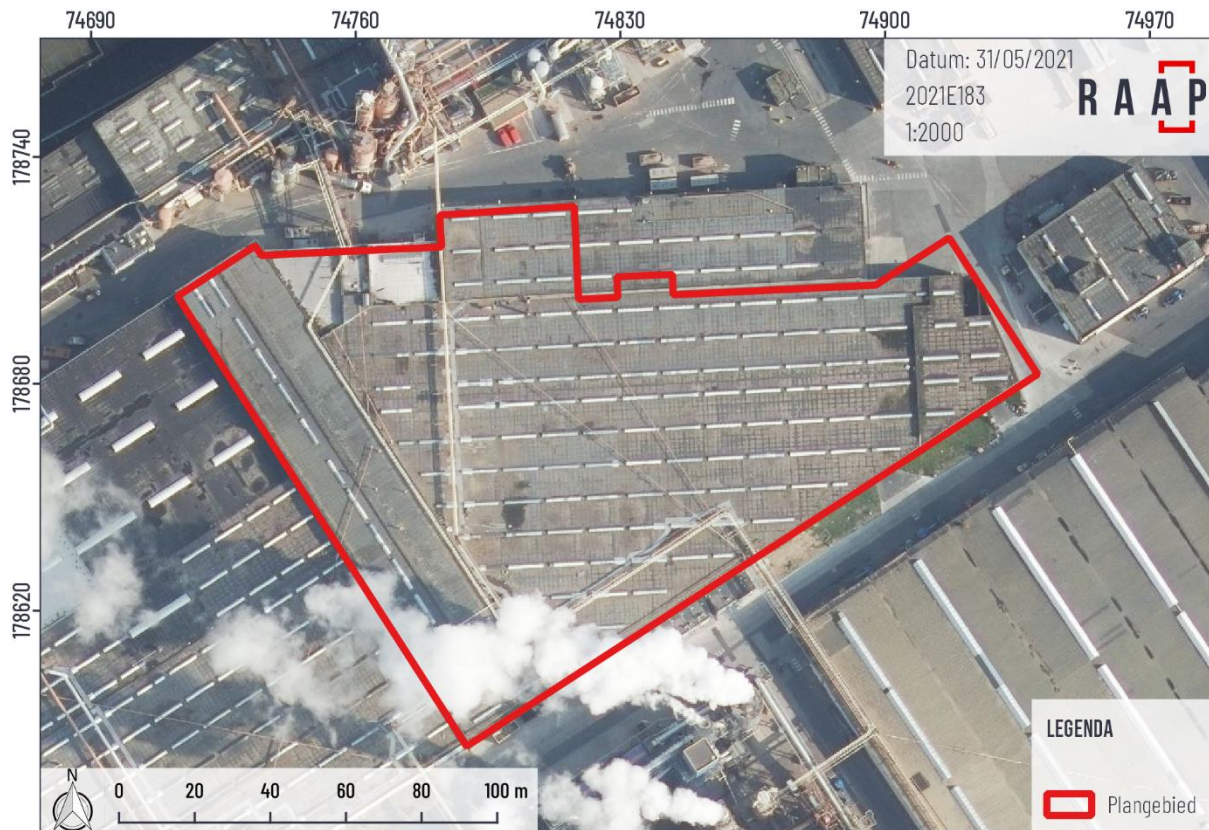
Het plangebied situeert zich langs de Ingelmunstersteenweg in Oostrozebeke (West-Vlaanderen). Het plangebied wordt begrensd door de rest van de gebouwen van Unilin en heeft een totale oppervlakte van ca. 14203 m². Het plangebied staat op het gewestplan als *industriegebied* ingekleurd.

Figuur 3. Grafisch plan van GRUP Historisch gegroeid bedrijf Spano te Oostrozebeke (bron: ruimtelijkeordening.be)

1.2.3 Huidige situatie van het plangebied

Het terrein is momenteel in gebruik als opslagruimte voor de Unilin-site in Oostrozebeke.

Figuur 4. Orthofoto uit 2019 met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2020).

1.2.4 Juridische context

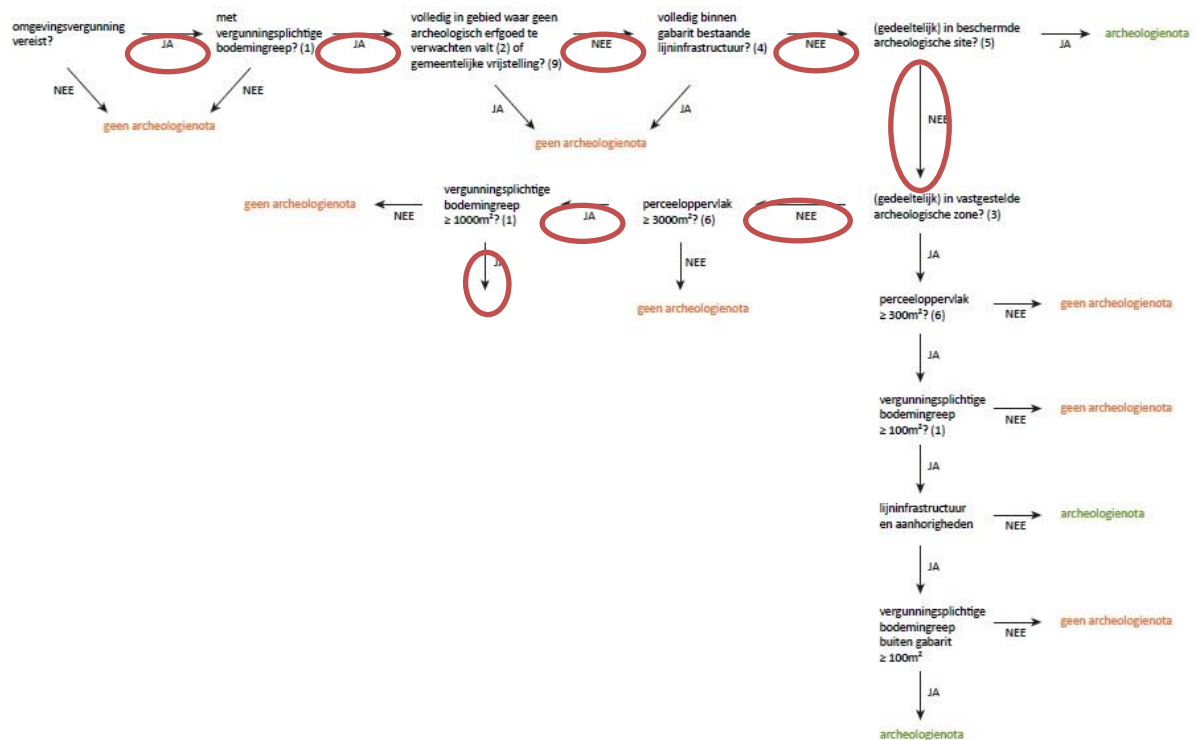
Het archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd door RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154) en voor aktenaam voorgelegd aan het agentschap Onroerend Goed.

Het plangebied is **niet gelegen binnen een 'vastgestelde archeologische zone'** en **ligt niet in een gebied zonder archeologisch erfgoed** zoals deze zijn vastgesteld in het besluit van de administrateur-generaal van 14 juli 2020.²

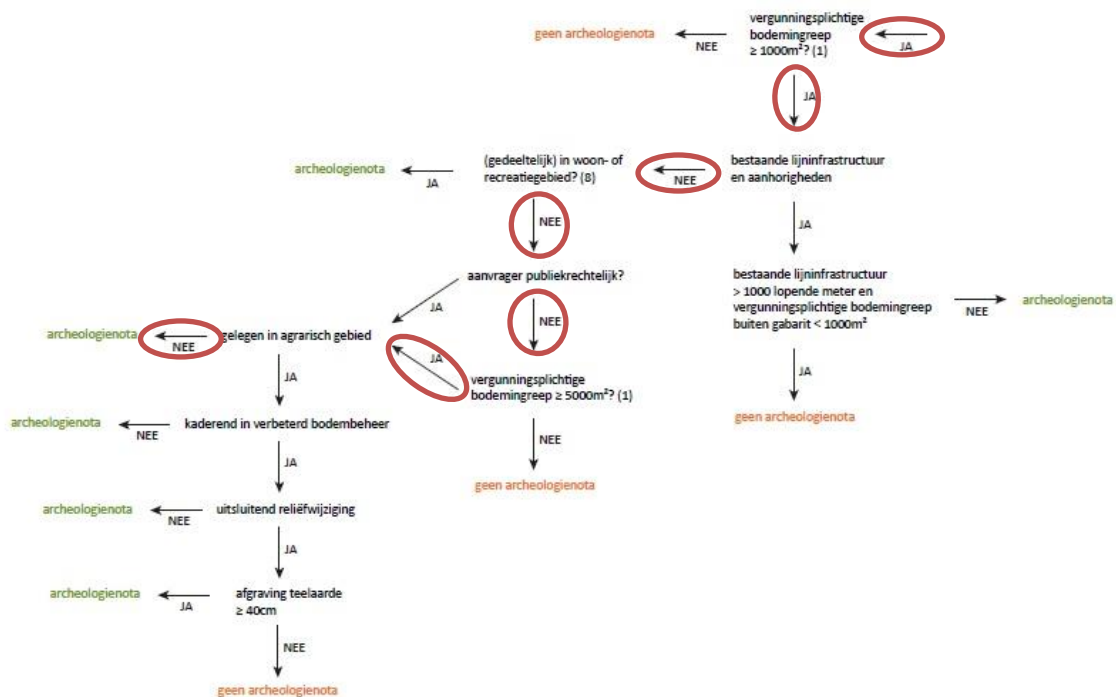
De geplande bodemingrepen zijn mogelijk bedreigend voor eventuele archeologische resten. De archeologienota waarvan akte is genomen dient bij de aanvraag van de vergunning te worden toegevoegd krachtens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013. De aanvraag van vergunning betreft immers een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor betrokken percelen met een oppervlakte van 175035,4 m² en met een voorziene bodemingreep op 16902 m². Hierdoor worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

De criteria wanneer een archeologienota verplicht is, worden hieronder aangeduid op de beslissingsboom van het agentschap Onroerend Erfgoed.

² <https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/14937>

Figuur 5. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, deel 1. (bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019).

Figuur 6. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, deel 2, uitzonderingen. (bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019).

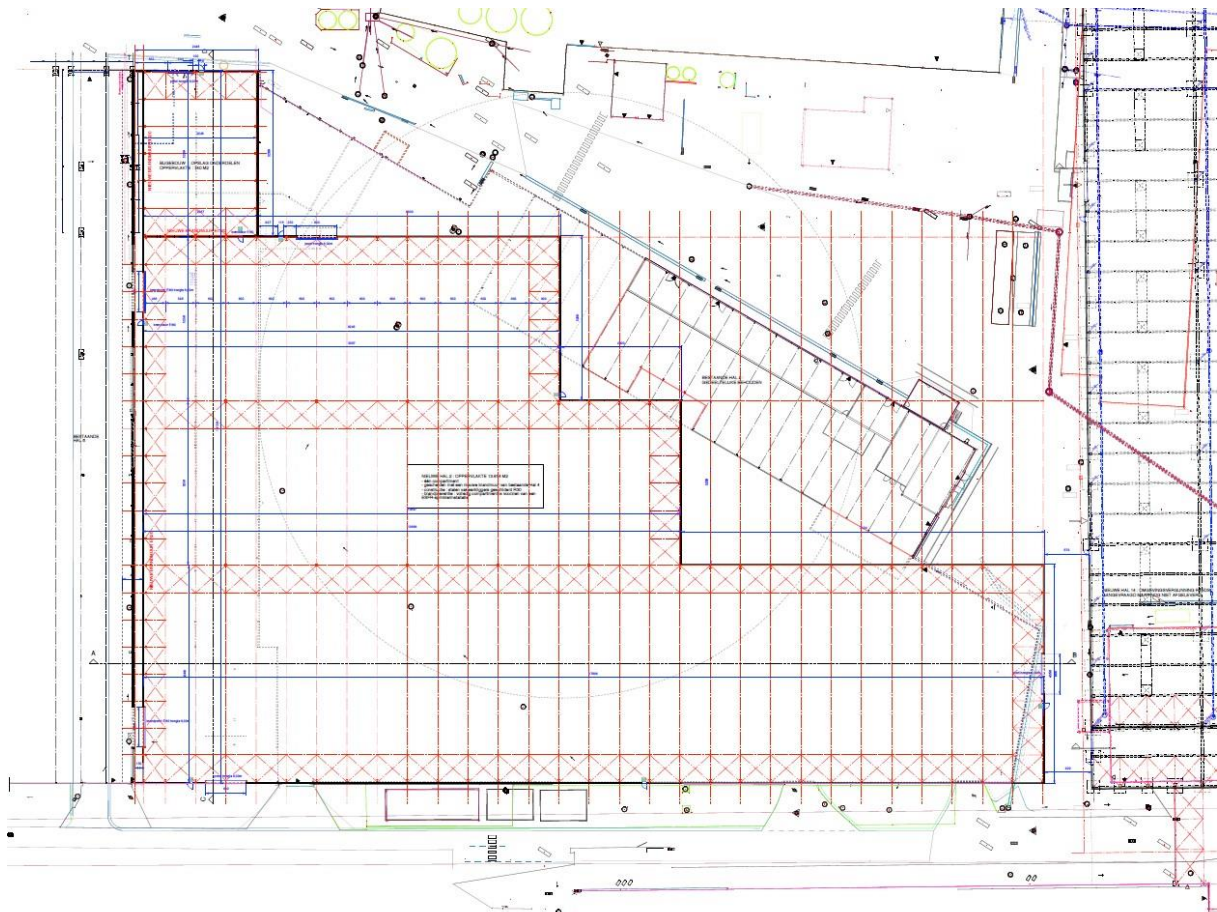
1.2.5 Geplande werken

De geplande werkzaamheden omvatten de gedeeltelijke afbraak van Hal 2 op de industriële site in Oostrozebeke, het gaat om de zone binnen de rode contour op figuur 7, deze is ca. 16902 m² groot. Binnen deze zone wordt vervolgens een nieuwe Hal 2 opgetrokken, de oranje contour op dezelfde figuur. Deze heeft een voetafdruk van 13 814 m². Het nieuwe gebouw wordt gefundeerd door middel van paalfunderingen, en er wordt een nieuwe vloerplaat voorzien. De omliggende zones die na afbraak niet opnieuw bebouwd worden, worden opnieuw verhard.

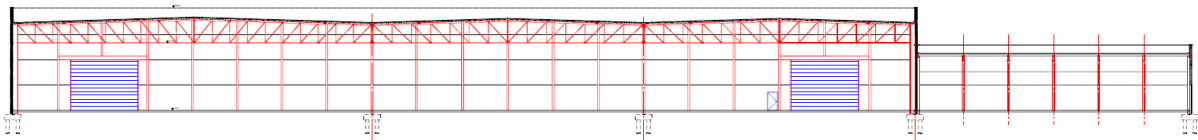
Er wordt de realisatie gepland van de gedeeltelijk afbraak en heropbouw van Hal 2 op de Unilin-site in Oostrozebeke.

Figuur 7. Aanduiding van de geplande werkzaamheden op de GRB-kaart. Binnen de rode aanduiding wordt de huidige bebouwing gesloopt, de oranje contour is deze van de nieuw op te bouwen Hal 2 (bron: AGIV, 2021).

Figuur 8. Grondplan van de geplande werkzaamheden (bron: opdrachtgever).

Figuur 9. Dwarsdoorsnede van de nieuw te bouwen Hal 2 (bron: opdrachtgever).

1.3 Opzet en onderzoeksopdracht

1.3.1 Opdracht

Het archeologisch vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het plangebied:

1. *Inventariseren: zijn er archeologische sites te lokaliseren en welke zijn hun karakteristieken (types, datering, begrenzing, bewaringstoestand en relatie met het landschap)?*
2. *Waarderen: wat is de kenniswaarde van eventuele aanwezige archeologische sites?*
3. *Veiligstellen: hoe moet met eventuele waardevolle archeologische sites worden omgegaan in het kader van de geplande bodemingrepen (in situ, ex situ)?*

1.3.2 Afwegingskader

Het archeologische vooronderzoek beoogt steeds een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. Vooraleer de opportuniteit van vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, is aldus eerst de opportuniteit van de diverse (combinaties van) methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

De keuze van de (combinaties van) methoden is steeds gebaseerd op volgende vier criteria:

1. *mogelijkheid: is het mogelijk om de methode toe te passen binnen het plangebied?*
2. *nut: kan een bruikbaar resultaat verwacht worden met de toepassing van de methode?*
3. *schadelijkheid: kan toepassing van de methode het te verwachten bodemarchief overdreven beschadigen?*
4. *noodzaak: rechtvaardigt de kost van de methode het te verwachten resultaat?*

Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	Vooronderzoek met ingreep in de bodem
a. bureauonderzoek	
b. landschappelijk bodemonderzoek	
c. geofysisch onderzoek	
d. veldkartering	
e.	verkennend archeologisch booronderzoek
f.	waarderend archeologisch booronderzoek
g.	proefsleuven en proefputten

1.4 Leeswijzer

Ieder archeologisch vooronderzoek begint noodzakelijkerwijs met een bureauonderzoek (zie hoofdstuk 2).

Binnen dit bureauonderzoek wordt de vraagstelling gespecificeerd, de methode toegelicht en over bekomen resultaten gerapporteerd. Het bureauonderzoek eindigt met het afwegen van de noodzaak van verder vooronderzoek. Hiertoe wordt een uitspraak gedaan over het potentieel op kennisvermeerdering en de eventuele aard daarvan.

Voor een vlot begrip van de geologische en archeologische periodes wordt onderstaand schema toegevoegd.

CHRONOLOGISCH KADER

HOLDOEEN		POSTGLACIAAL		SUBATLANTICUM	METALTIJDE N	post- middeleeuwen		Tweede Wereldoorlog	1940 - 1945			
							Eerste Wereldoorlog	1914 - 1918				
							nieuwste/ moderne tijd		19e E - 20e E			
							nieuwe tijd		16e E - 18e E			
						middeleeuwen	late middeleeuwen		13e E - 15e E			
							volle middeleeuwen		10e E - 12e E			
							vroeg me.	Karolingische periode	2 e helft 8e E - 9e E			
								Merovingische periode	6e E - 1e helft 8e E			
						Frankische periode		5e E - 6e E				
						Romeinse tijd	laat- Romeinse tijd		284-402			
							midden- Rominse tijd		69-284			
							vroeg- Romeinse tijd		57 v.C. - 69			
						ijzertijd	late ijzertijd		475/450 - 57 v.C.			
							vroeg ijzertijd		800 - 475/450 v.C.			
						bronstijd	late bronstijd		1050 - 800 v.C.			
							midden- bronstijd		1800/1750 - 1050 v.C.			
							vroeg bronstijd		2100/2000 - 1800/1750 v.C.			
						neolithicum	laat- neolithicum		2850 - 2100/2000 v.C.			
							midden- neolithicum		4200 - 2850 v.C.			
							vroeg- neolithicum		5300 - 4200 v.C.			
						mesolithicum	laat- mesolithicum		7800 - 5300 v.C.			
							midden- mesolithicum		8500 - 7800 v.C.			
							vroeg- mesolithicum		9500 - 8500 v.C.			
LAAT-PEISTOEEN		WEICHSELIJN	LAAT GLACIAAL	LATE DRYAS	STEENTIJDEN	paleolithicum	laat- paleolithicum		35 000 - 9500 v.C.			
				ALLERØD								
				VROEGE DRYAS								
				BØLLING								
		PLENIGLACIAAL										
			DENEKAMP									
			HENGEL									
			MOERSHOOFD									
		VROEG GLACIAAL	ODDERADE					midden-paleolithicum	300 000 - 35 000 v.C.			
			BRØRUP									
			AMERSFOORT									
		EEMIAAN										
		SAALIAAN										

Figuur 10. Chronologisch kader met de geologische en archeologische perioden.

2 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2021E183

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Onderstaande gegevens zijn aanvullend op de administratieve gegevens zoals in het inleidend deel weergegeven en zijn specifiek van toepassing op de bureaustudie.

- *Projectcode agentschap Onroerend Erfgoed: 2021E183*
- *Betrokken actoren: Erkend archeoloog*
- *Wetenschappelijke begeleiding: n.v.t.*

2.1.2 Archeologische voorkennis

Kennis omtrent eventueel eerder archeologisch uitgevoerd onderzoek wordt besproken in paragraaf 0.

Informatie omtrent gekende verstoorde zones wordt besproken in paragraaf 2.2.4.

2.1.3 Onderzoeksopdracht

2.1.3.1 Doelstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap van archeologisch vooronderzoek. Het vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen een projectgebied. Tijdens het bureauonderzoek wordt getracht deze doelstelling te realiseren door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen.

Uit de bureaustudie dient de nood tot verder onderzoek of behoud *in situ* te worden ingeschat. Indien de resultaten voldoende informatie opleveren, of er geen vervolgtraject kan worden uitgevoerd voorafgaand het bekomen van de vergunning, zal een programma van maatregelen worden uitgeschreven met aanbevelingen.

2.1.3.2 Wetenschappelijke vraagstelling

In het kader van dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd. Ze zijn onderverdeeld in drie categorieën die elk een onderdeel van de doelstelling weerspiegelen: Ondergrond en landschapsgeschiedenis, archeologische resten en impact van de geplande bodemingrepen.

Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
 - a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
 - b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

Archeologische resten:

- III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?
 - a. Wat is de aard en ouderdom van gekende archeologische resten?
 - b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van gekende archeologische resten?
- IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?
 - a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog ongekende archeologische waarden in het gebied?
 - b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik? Wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Impact van geplande bodemingrepen:

- V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- VI. Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

2.1.3.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd door een erkend archeoloog volgens de normen van de Code van Goede Praktijk versie 4.0.

Het terrein is momenteel nog in gebruik als opslagruimte. Terreinwerkzaamheden zijn **wel** toegestaan door de gebruiker(s).

2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek

Op basis van verschillende bronnen wordt inzicht te verkrijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het gebruik van het projectgebied en zijn omgeving in de loop van de tijd. Met behulp van deze gegevens wordt de archeologisch verwachting opgesteld.

Het gebied bevindt zich in een zone die zich **in oorsprong kenmerkt door een lage densiteit aan bebouwing** waardoor bij de bureaustudie er extra aandacht gaat naar de landschappelijk opbouw en het landgebruik. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan relevante aardkundige gegevens.

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- *Aardkundige gegevens*
- *Archeologische gegevens*
- *Historische gegevens*
- *Bepalen van de archeologische verwachting*
- *Synthese en beantwoorden van de onderzoeksvragen*

Hiervoor is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende bronnen:

Voor de technische aspecten en de gegevens omtrent de werkzaamheden zijn de plannen en gegevens gehanteerd zoals ze zijn verkregen en toegelicht werden door de initiatiefnemer.

De aardkundige gegevens (geologie, topografie, landschap en bodemkunde) werden bestudeerd aan de hand van kaarten. Het betreft meer in het bijzonder de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen. De bodemkundige gegevens werden aangevuld met de informatie van reeds uitgezette boringen die beschikbaar gesteld wordt via de website Databank Ondergrond Vlaanderen.³ Het chronologisch kader wordt weergegeven in figuur 10.

Voor het archeologische kader is de Centrale Archeologische Inventaris (CAI)⁴ een belangrijke bron. Ook de 'gebeurtenissenkaart' is geraadpleegd. Er is **daarnaast bijkomende informatie** gevonden over recenter archeologisch onderzoek in de nabijheid van het plangebied dat nog niet in de CAI is opgenomen. Het gaat om een proefsleuvenonderzoek van ABO in de Hulstestraat in Oostrozebeke op ca. 800 m afstand ten zuidoosten van het huidig plangebied. Het archeologisch kader in relatie tot de geologische periodes wordt weergegeven in figuur 10.

Voor het onderzoek naar de algemene geschiedenis van Oostrozebeke is gebruik gemaakt van uitgegeven en onuitgegeven bronnen. Deze zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Daarnaast is ook beroep gedaan op de Inventaris Onroerend Erfgoed.⁵

De historie van het plangebied is meer in detail onderzocht op basis van historische kaarten en luchtfoto's, geconsulteerd via zowel Geopunt als Cartesius.⁶ Cartesius is een online databank die kaartmateriaal en luchtfoto's van het NGI (Nationaal Geografisch Instituut), de KBR (Koninklijke Bibliotheek van België) en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika bundelt. Ook voor het historisch onderzoek vormt de CAI een bron voor informatie inzake harde historische data.

Voor een groot aandeel van het kaartmateriaal is de website Geopunt⁷ geraadpleegd. Geopunt is een centrale website die vrijwel alle bestaande geografische overheidsinformatie ontsluit.

Het kaartmateriaal is aangemaakt in het programma QGis, een geografisch informatiesysteem. Hierbij werd het projectgebied telkens geprojecteerd of aangeduid op de onderliggende kaarten.

De studie van de hierboven vermelde bronnen heeft **geen aanleiding** tot een verder archiefonderzoek.

2.2 Resultaten

2.2.1 Aardkundige gegevens

Onderstaande geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien gekoppeld worden aan specifieke landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

³ DOV, 2018a

⁴ ONROEREND ERFGOED, 2018a

⁵ ONROEREND ERFGOED, 2018b

⁶ NGI, 2018

⁷ GEOPUNT, 2021

2.2.1.1 *Paleogene/Neogene afzettingen*

Het paleogeen en het neogeen zijn de periodes die voorheen samen het tertiair werden genoemd. Ze beslaan een tijdsspanne van 66 tot 2,58 miljoen jaar geleden. In Vlaanderen zijn deze sedimenten op grote schaal afgedekt door jongere sedimenten. Ter hoogte van het plangebied liggen zij 10 à 15 meter onder het huidige maaiveld.⁸ Hierdoor zijn deze sedimenten **niet relevant** voor dit archeologische onderzoek.

2.2.1.2 *Quartaire afzettingen*

Het neogeen wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het quartair. Deze periode ving 2.58 miljoen jaar geleden aan en is onderverdeeld in twee tijdsnedes (etages): het pleistoceen en het holoceen.

Het pleistoceen (2.58Ma- 11.7ka) wordt gekenmerkt door grote schommelingen in het klimaat. De (vaak relatief lange) tijden waarin een koud klimaat bestond worden ijstijden (glacialen) genoemd. Tijden waarin het klimaat meer op dat van nu leek worden aangeduid met de term tussenijstijden (interglacialen) aangeduid. Deze grote klimaatschommelingen hadden grote gevolgen en de resultaten daarvan zijn vandaag de dag nog op veel plekken in het landschap te herkennen.

De jongste tijdsnede is (vooralsnog) het holoceen (11.7ka – heden). Dit tijdvak is gekenmerkt door een redelijk warm klimaat en is daarom ook geclassificeerd als een interglaciaal. Met name in het laatste deel van dit tijdvak is de invloed van de mens op de aarde sterk toegenomen, wat voor de geologie grote gevolgen heeft.⁹

De sedimenten van quartaire ouderdom worden op grote schaal aan het oppervlak aangetroffen en zijn weergegeven op de Quartairgeologische kaart volgens het principe van profieltypekartering. Daarbij worden lithologie, genese en (chrono-) stratigrafie aangehouden als de belangrijkste kenmerken waar gronden op worden ingedeeld. De dikte van de quartaire afzettingen varieert sterk in Vlaanderen, van minder dan een meter tot circa 30 meter.¹⁰ **In het plangebied is dit 10 à 15 meter.**¹¹

Het profieltype die in het plangebied voorkomt volgens de Quartairgeologische kaart is:

Profieltype 3: dit zijn fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen, laatste glaciële periode) waarboven eolische afzettingen uit het Weichseliaan of hellingsafzettingen van het Quartair werden afgezet.¹² De fluviatiele afzettingen zijn gerelateerd aan de Mandel die zijn weg zocht in de aftakking van de Vlaamse Vallei waarbinnen het plangebied zich bevindt.¹³

⁸ DECKERS ET AL., 2018

⁹ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale> ICS, 2017

¹⁰ <https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000> DOV, 2019b

¹¹ DECKERS ET AL., 2018

¹² De karteereenheid is mogelijk afwezig.

¹³ PHILIPSEN ET AL., 2019, 21.

Figuur 11. Quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op de GRB (bron: DOV, 2019a; AGIV, 2021).

2.2.1.3 Bodemkundige gegevens

Het plangebied bevindt zich in de zandstreek, in de directe nabijheid van de overgang met de zandleemstreek. Op de bodemkundige kaart staat het grootste gedeelte van het plangebied gekarteerd als Zbc en het noordelijke gedeelte als OB:

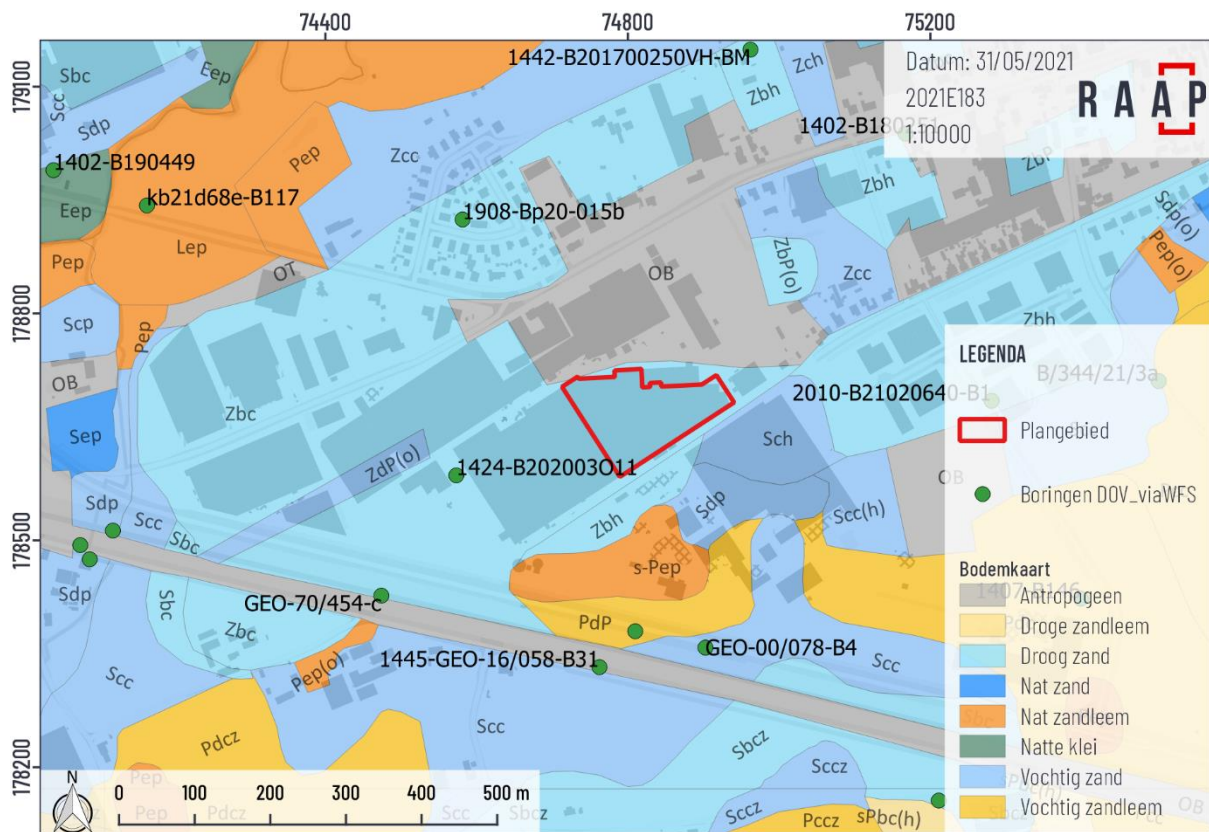
Zbc: hoort samen met de andere bodemseries Zbp, Zbb en het complex ZbP in de Zandstreek. Deze vier bodemseries worden gekenmerkt door roestverschijnselen tussen 90 cm en 100 cm diepte. De eenheden met humusarme bovengrond zijn opgebouwd uit humusarm stuifzand waaronder een bedolven profiel voorkomt. Soms wordt het materiaal grover in de diepte. Al deze bodems zijn sterk droogtegevoelig en vertonen een quasi permanent watergebrek. Ze vertegenwoordigen arme gronden, weinig geschikt voor landbouw en dus aangewezen voor bosbouw.¹⁴

OB: Dit zijn antropogeen gewijzigde of vernietigde bodems.

Een boring opgenomen in DOV, gezet binnen het bedrijventerrein, toont een 0,5 m steenslag aan met daaronder een 0,5 m oranje-geel-bruin zand. Dit wordt opgevolgd door een dunne band klei van 10 cm met daaronder bruinachtig zand.¹⁵

¹⁴ DOV, 2018

¹⁵ DOV Boring 1424-B202003O11

Figuur 12. Bodemkaart met projectie van het plangebied op de GRB en met aanduiding van de DOV-boringen (bron: DOV, 2018; AGIV, 2021).

2.2.1.4 Geomorfologische kaart

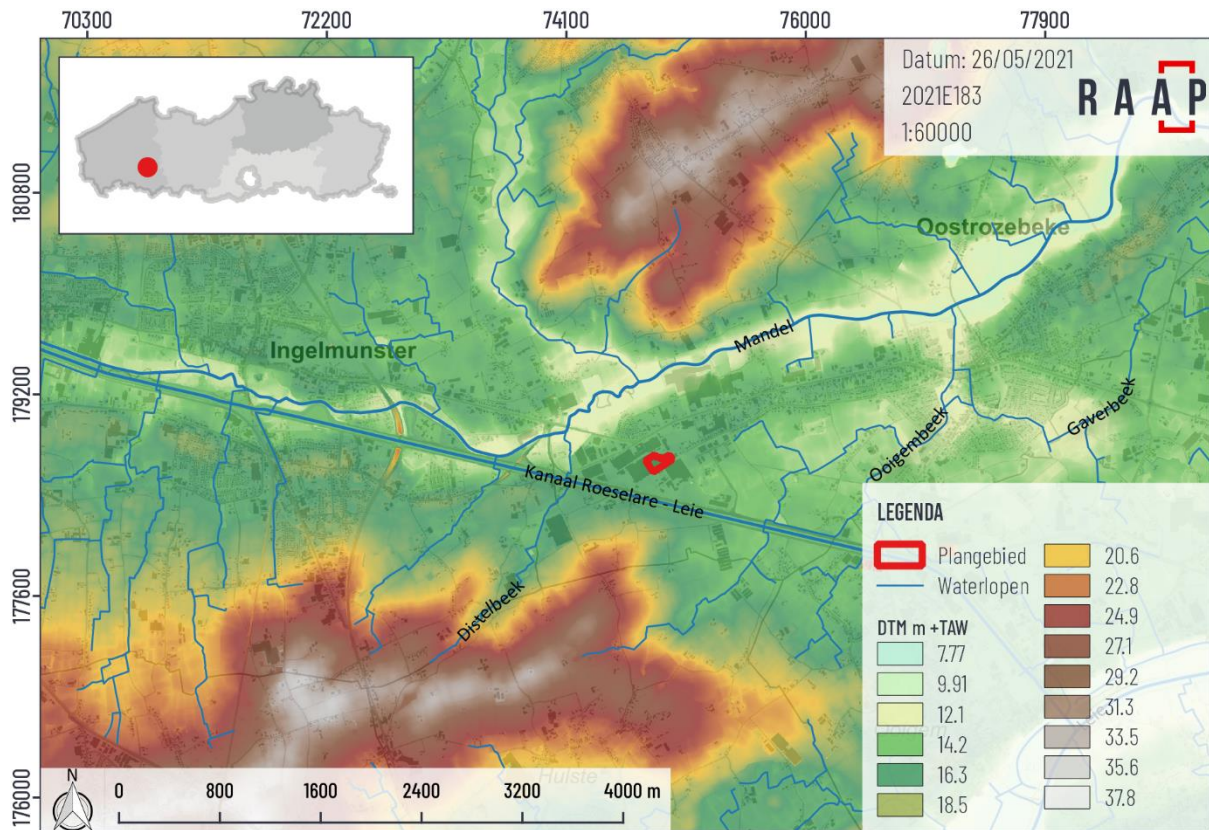
Een geomorfologische kaart is voor dit gebied niet beschikbaar, en wordt hier bijgevolg niet besproken.

2.2.1.5 Topografie en hydrografie

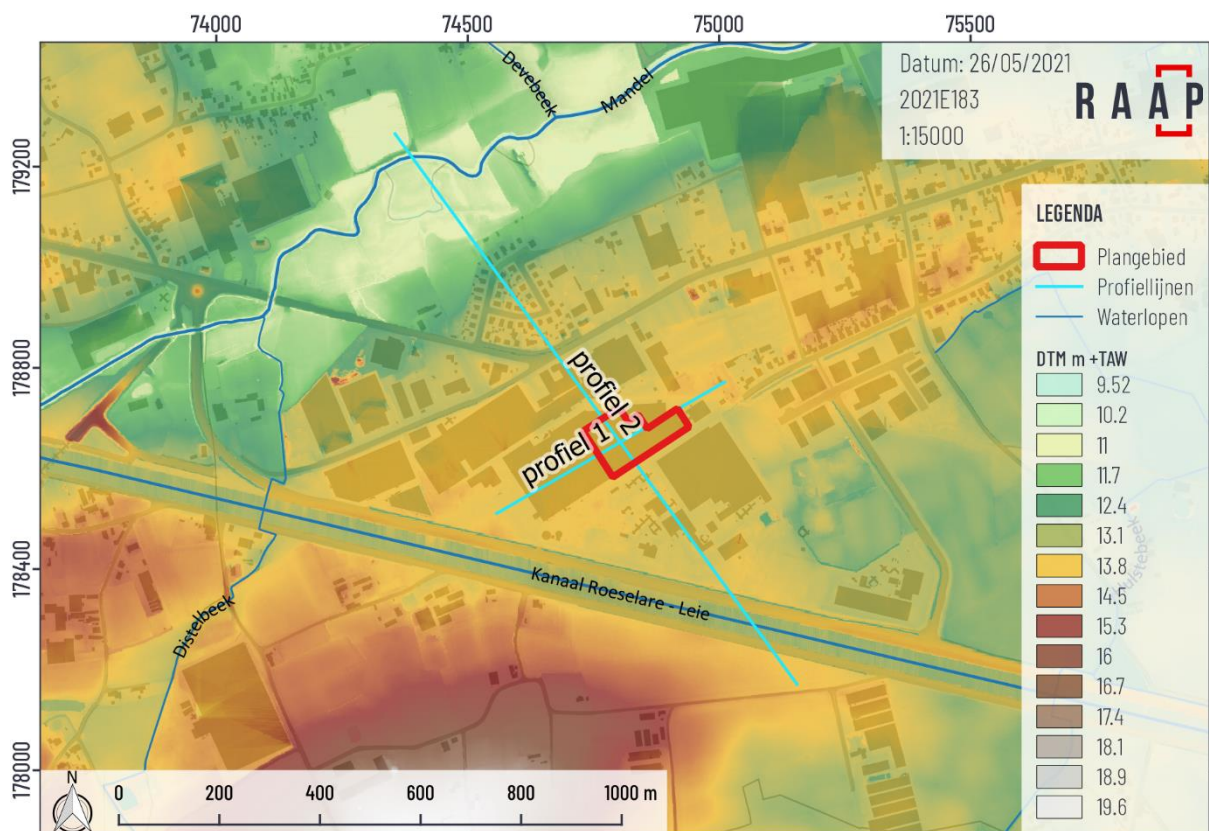
Aan de hand van het DTM is te zien dat het plangebied zich binnen een uitloper van de Vlaamse Vallei bevindt, op ca. 450 m ten zuidoosten van de Mandel (Figuur 15). Op 340 m ten oosten van het plangebied stroomt de Hulstbeek. Het plangebied is gelegen op het hoogste deel van een lichte verhoging tussen deze twee waterlopen. De hoogte binnen het plangebied situeert zich rond 16,6 m +TAW (Figuur 16).

De opduikingen (hoger dan 30 m +TAW) die ten noordwesten en ten zuidwesten van het plangebied zichtbaar zijn (Figuur 15), zijn ontstaan door insnijding van de rivieren gedurende het Pleistoceen.¹⁶

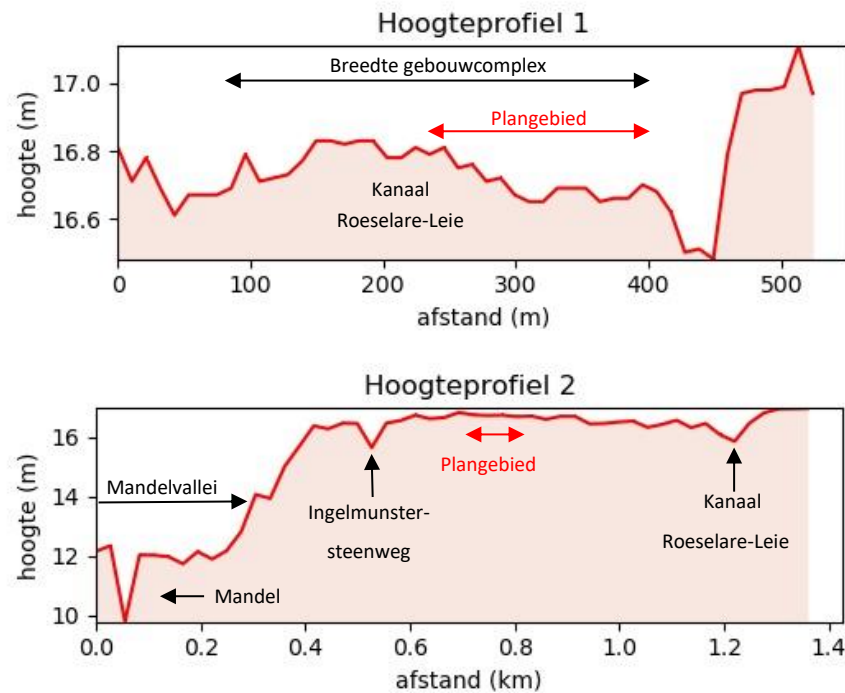
¹⁶ PHILIPSEN ET AL., 2019

Figuur 13. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (rood) en de waterlopen (bron: AGIV, 2015a; VMM, 2021).

Figuur 14. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (detail) geprojecteerd op een recente orthofoto (2017) met projectie van het plangebied en aanduiding van de hoogteprofielen (bron: AGIV, 2015a; VMM, 2021).

Figuur 15. Hoogteprofielen (bron: GEOPUNT, 2021).

2.2.1.6 Erosie

Het plangebied bevindt zich grotendeels in een zone waar de potentiële bodemerosie als laag tot verwaarloosbaar gekarteerd staat. Voor het plangebied zelf is geen informatie beschikbaar. Er kan aangenomen worden dat het erosiepotentieel voor het plangebied (zeer) laag is.

2.2.2 Archeologische gegevens

De archeologische gegevens zijn in eerste instantie verzameld via de CAI. In onderstaande lijst (tabel 2) worden de CAI-items opgesomd, gelegen in een straal van 1 km. De historisch relevante data worden in een volgend hoofdstuk besproken.

In de onmiddellijke omgeving van het plangebied werden bij eerder archeologische vooronderzoeken en opgravingen verschillende sporen aangetroffen die dateren van de steentijd tot de nieuwe tijd. Aangrenzend aan het plangebied werd in 2010 en 2011 een archeologisch proefsleuvenonderzoek en een aansluitende opgraving uitgevoerd (CAI ID 150753). Hier werden sporen en objecten uit de ijzertijd, Romeinse periode en ook volle of late middeleeuwen konden verwacht worden. Uit de ijzertijd worden twee besmetten stukken aardewerk vermeld. Voor de Romeinse periode werd de rand van een Romeins erf aangesneden, met daarbuiten een grafveld met 6 brandrestengraven die dateren uit de vroeg-Romeinse periode.¹⁷ Sporen van Romeinse bewoning werden niet aangetroffen en wordt noordelijker verwacht. Op basis van enkele vondsten kunnen vermoedelijk twee Karolingische gebouwplattegronden herkend konden. Vanaf de late middeleeuwen was het terrein in gebruik als akker en weiland, en behoorde wellicht toe aan het Goed van Nieuwenhove. Opvallend is dat de oorspronkelijke toegangsreef zich lichtjes ten westen situeert als de nieuwe toegangsreef.¹⁸ Er dient opgemerkt te worden dat het overgrote deel van de waargenomen grondsporen niet als archeologisch relevant moest worden beschouwd doordat de moeilijke leesbaarheid van de bodem en het voorkomen van veel natuurlijke grondsporen zorgden voor veel problemen.

Naar aanleiding van uitbreidingen binnen de Unilin-site werden reeds enkele archeologienota's opgesteld: ID's 3785, 6466, 10457, 11695, 18552.

Op ca. 250 m ten westen van het plangebied werd in 2019 een landschappelijke vooronderzoek uitgevoerd in het kader van een archeologisch vooronderzoek (ID 11695). Aan de hand van de uitgevoerde mechanische boringen werd vastgesteld dat over het gehele plangebied onder de verharding een zwaar verstoorde moederbodem voorkomt die al dan niet wordt afgedekt door relatief recente sedimenten uit een zeer natte afzettingscontext. Hierdoor werd de archeologische verwachting naar beneden bijgesteld. Op basis hier van werden de archeologische verwachting zeer laag ingeschat en werd het terrein vrijgegeven van verder archeologisch onderzoek.¹⁹

Net ten oosten van het plangebied werd in uitgesteld traject een landschappelijk booronderzoek geadviseerd en indien nodig ook een proefsleuvenonderzoek (ID 18552).²⁰

Op minder dan 200 m ten oosten werd in 2019 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, hoofdzakelijk gericht op de gracht van een nabij liggend Goed, het Goed van Nieuwenhove (ID10457). Uit het onderzoek bleek er geen archeologie aanwezig te zijn en werd verder archeologisch onderzoek uitgesloten.²¹

Op ca. 350 m ten zuidoosten van het plangebied werd in 2017 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij het zuidelijk deel van het Goed van Nieuwenhove werd onderzocht (ID 3785). Op basis van de resultaten werd het plangebied afgeschreven voor verder archeologisch onderzoek. De sporen waren

¹⁷ EGGERMONT & DE CLERCQ, 2014, 80.

¹⁸ EGGERMONT & VAN HEYMBECK, 2014, p. 39.

¹⁹ PHILIPSEN & VAN DE VIJVER, 2019, 13.

²⁰ VAN QUATHAM, 2019

zeer ondiep en ook matig tot goed bewaard. Van het Goed werd de omliggende gracht wel archeologische vastgesteld.²²

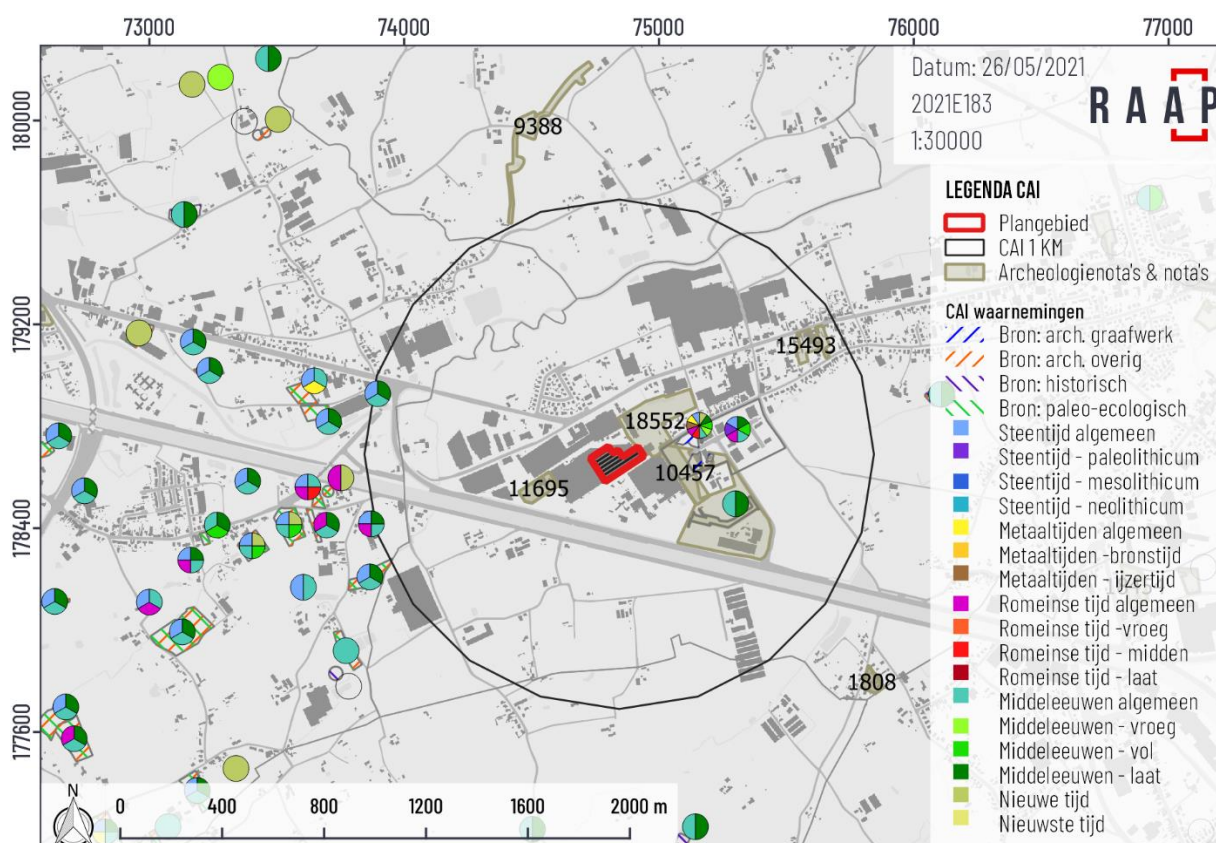
In 2021 werd op ca. 800 m ten zuidoosten langs de Hulstestraat een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ABO. Resultaten van dit onderzoek zijn op dit moment niet beschikbaar.

Verder werden op 1 km ten westen van het plangebied tijdens een veldprospectie in het kader van een thesis op verschillende percelen meerdere objecten vastgesteld, die dateren van de steentijd, de Romeinse periode en de late middeleeuwen.

CAI ID	Locatie	Onderzoeksmethode	Beschrijving	Archeologische periode(s)
74083	Zuidstraat (ING 111)	Prospectie (thesis)	Keischrabber, geretoucheerd, fslagstuk, kernstuk, 2 microklingen Aardewerk	Steentijd Late middeleeuwen
74085	Zuidstraat (ING 114)	Prospectie (thesis)	Afslagen Aardewerk Aardewerk	Steentijd Romeinse periode Late middeleeuwen
74103	Oostrozebekestraat (ING 187)	Prospectie (thesis)	Afgeknotte kling Aardewerk	Steentijd Late middeleeuwen
150753	Bedrijventerrein "Spookkasteel"	Archeologische vooronderzoek	Paalsporen, grachten, brandrestgraven Grachten, paalsporen, kuilen, structuur	Romeinse periode Late middeleeuwen
210150	Leegstraat	Opgraving	Lithisch materiaal, aardewerk, brandrestgraven, grachten, paalkuilen, kuilen	Steentijd – ijzertijd – Romeinse periode - Middeleeuwen
224215	Nieuwenhovestraat I	Archeologisch vooronderzoek	Paalkuilen, kuilen en-greppels	Late middeleeuwen - nieuwe tijd

Tabel 2. CAI items in een straal van 1 km rond het plangebied

²² VAN DE VIJVER, 2018, 36.

Figuur 16. Projectie van het plangebied, de waterlopen en CAI-items op het digitaal terreinmodel Vlaanderen en de GRB-kaart (bron: AGIV, 2015a; ONROEREND ERFGOED, 2018a; AGIV, 2021).

2.2.3 Historische gegevens

2.2.3.1 Algemene geschiedenis en ontwikkeling van Oostrozebeke²³²⁴

De eerste vermeldingen van “Rosebecca” dateert van 1066, hoewel er in de inventaris Onroerend Erfgoed ook vermeldt wordt dat de parochie al in 946 zou bestaan. De naam “Oostrozebeke” komt pas voor vanaf 1544, dit om het onderscheid te maken met Westrozebeke dat bij Ieper gelegen is. De oorspronkelijke naam van de heerlijkheid is wellicht afkomstig van het Germaanse *rausa* en *baki*, wat respectievelijk riet en beek betekent.

Er wordt vermoed dat tussen de 7de en 12de eeuw de drogere, hoger gelegen gronden binnen de regio ontgonnen werden als kouters, wat een open karakter van het landschap in de hand werkte. De kouters hoorden bij dorpskernen of grote hoeves. In de omgeving van het “Goed van Nieuwenhove” zijn er enkele voorbeelden van gekend. De ligging van de dorpsheerlijkheid die aan de oorsprong van de huidige gemeente lag, is niet gekend. Er zijn verschillende kandidaten, maar het voormalige Goed ter Helme dat ten westen van de kerk lag, lijkt de meest aannemelijke te zijn.

Van groter belang voor het plangebied, is echter de heerlijkheid “Nieuwenhove” waarvan de eerste vermelding dateert uit 1494. De kern daarvan bevond zich ten oosten op een korte afstand van het plangebied. Bij deze heerlijkheid hoorde de vierschaar herberg “Den Gouden Appel”.

²³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14713>

²⁴ PHILIPSEN ET AL., 2019, 28.

Vanaf 1365 is de “Heer van Haelewinne” dorpsheer, eveneens burggraaf van Harelbeke. De heerlijkheid Nieuwenhove is met zekerheid vanaf 1502, maar wellicht al van in de 15de eeuw, in handen van diezelfde familie, en wint in deze periode aan belang. Wanneer in 1571 voor het eerst alle goederen te Oostrozebeke beschreven worden, blijkt Nieuwenhove meer dan 30 bunders land te omvatten.

Tijdens de 17de en 18de eeuw wordt de streek geteisterd door oorlog en schermutselingen: in de eerste helft van de 17de eeuw woedt de Tachtigjarige Oorlog tussen Spaanse en Nederlandse troepen; op het einde van de 17de eeuw nemen tijdens de Negenjarige Oorlog tussen Frankrijk en de Augsburgse Liga de troepenbewegingen opnieuw toe; tussen 1701 en 1713 wordt de Spaanse Successieoorlog uitgevochten en onze contourleien geraken na de Vrede van Utrecht (11 april 1713) in handen van de Oostenrijkse Habsburgers; de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748) voert rond 1745 opnieuw troepen naar de regio; in 1794 maakt de Franse Revolutie een einde aan de Oostenrijkse overheersing.

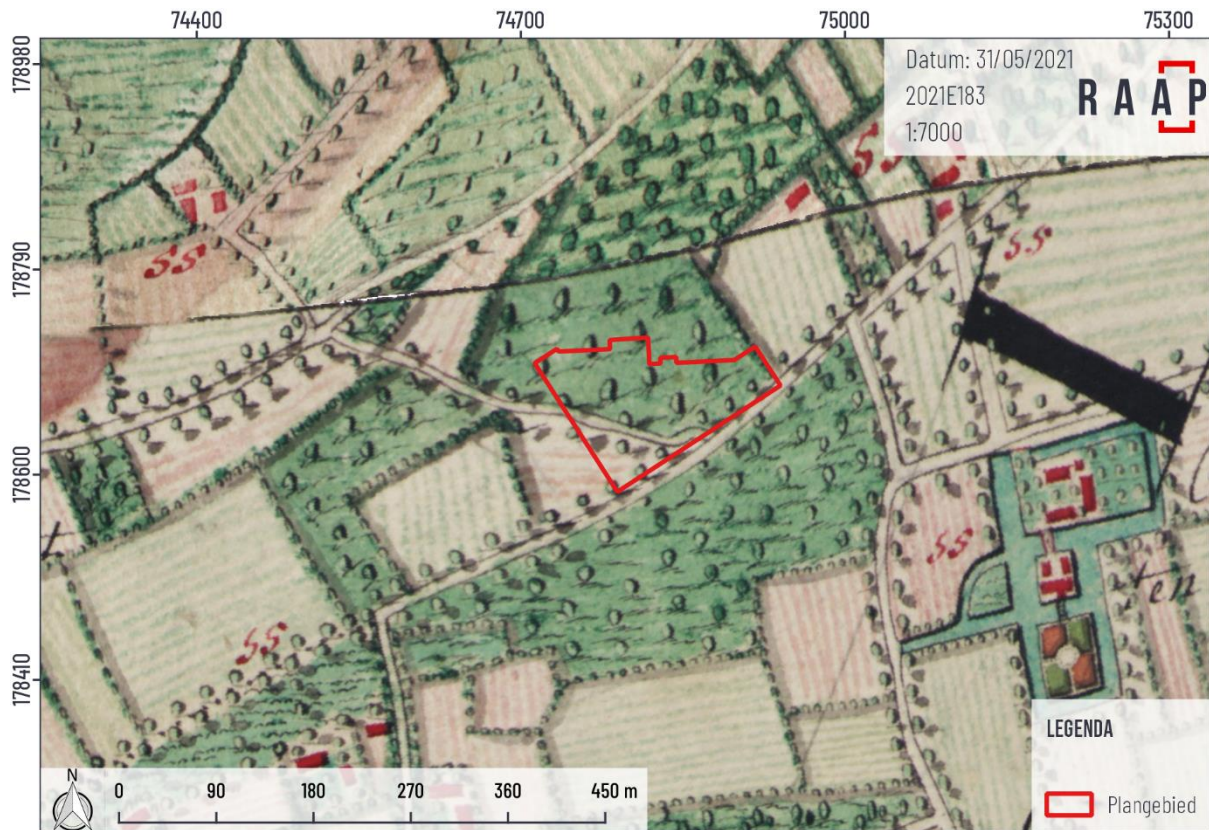
In de 17de en 18de eeuw is de belangrijkste bron van inkomsten de landbouw, wat tijdens de wintermaanden aangevuld werd met vlasbewerking. In de tweede helft van de 18de eeuw zorgt de bloei in de landbouw ervoor dat er een aantal belangrijke hoeves in steen worden opgetrokken, waaronder het neerhof van Nieuwenhove. Net ten zuiden van het plangebied wordt tussen 1863 en 1871 het kanaal tussen Roeselare en de Leie gegraven.

Ook in de 20ste eeuw wordt Oostrozebeke niet gespaard tijdens de Eerste Wereldoorlog.

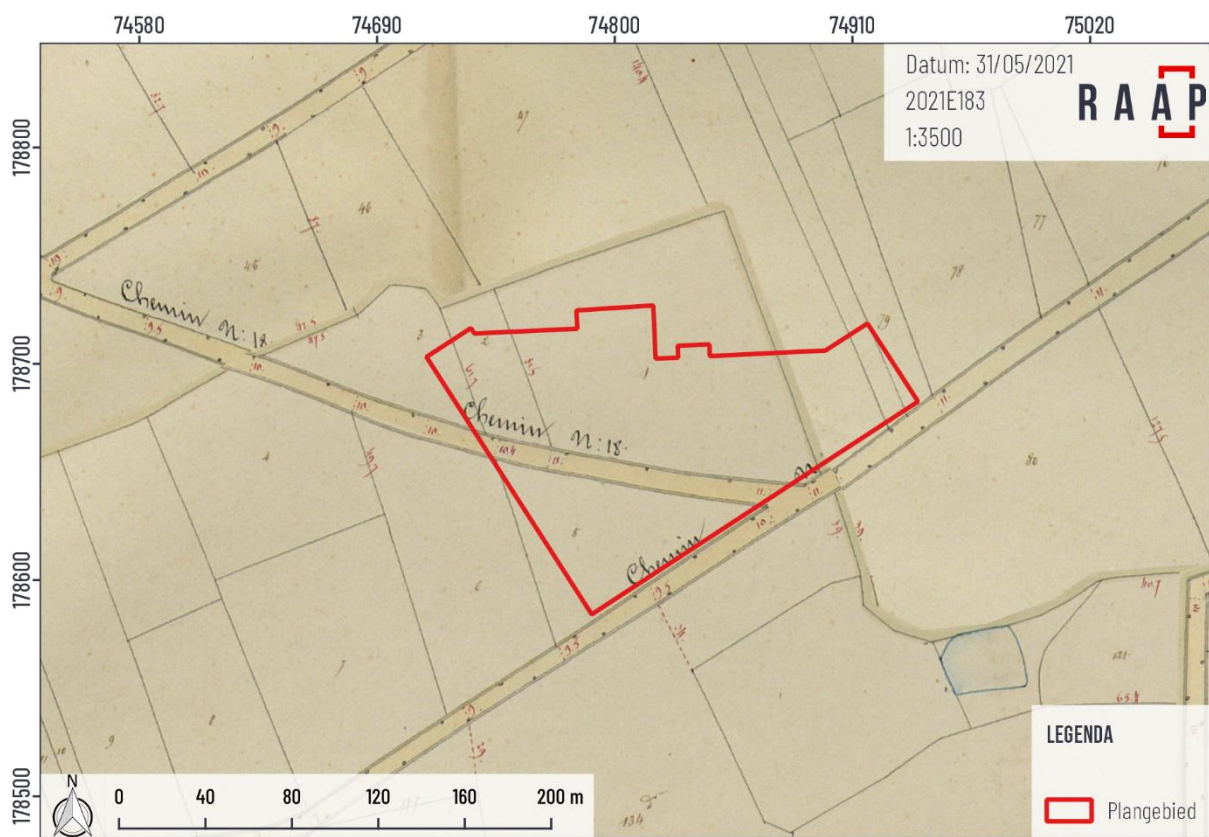
2.2.3.2 18de -eeuws kaartmateriaal

De kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik werd opgesteld tussen 1771 en 1777 door de graaf de Ferraris. Het is een interessant document, omdat alle gebouwen ingemeten werden en ook de omgeving werd vrij waarheidsgetrouw opgetekend (rivieren, grachten, poelen, bossen, hagen, etc.). Er dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat deze kaart vooral vanuit en militair standpunt opgetekend werd. De gebieden die in dat kader minder interessant waren, werden minder nauwkeurig ingemeten.

De kaart van Ferraris toont het plangebied binnen een onbebouwde zone tussen de huidige Ingelmunstersteenweg in het noorden en Leegstraat in het zuiden. Het tracé van de Leegstraat is nu mee opgenomen in het bedrijventerrein, maar liep vroeger (zie ook andere kaarten infra) door het zuiden van het plangebied. Ter hoogte van het plangebied wordt een klein bos weergegeven. Rond het plangebied is er weinig bewoning aanwezig, met uitzondering van het Goed van Nieuwenhove (Cha^{au} ten Nieuwenhove) ten zuidoosten van het plangebied. Verdere bebouwing is vooral iets zuidelijker (gehucht Otteca) of meer noordelijker in de Mandelvallei gelegen.

Figuur 17. Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: KBR & AGIV, 2010).

Figuur 18. Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (bron: AGIV & PROVINCIE WEST-VLAANDEREN, 2014).

2.2.3.3 19de -eeuws kaartmateriaal

De kadastrale kaarten die tot de Atlas der Buurtwegen behoren, werden opgemaakt tussen 1843 en 1845 naar aanleiding van de uitvoering van een wet uit 1841. De bedoeling was een inventaris te maken van alle kleine wegen met openbaar karakter. Deze Atlas der Buurtwegen (1843-1845) geeft samen met de topografische kaart van Philippe Vandermaelen (1846-1854) en de kadasterkaart van Phillippe-Christian Popp (1842-1879) een goed beeld hoe het plangebied er in de 19de eeuw uitzag.

Relevant is opnieuw afwezigheid van gebouwen binnen de grenzen van het plangebied en de inrichting van de percelen.

Op de Atlas der Buurtwegen ligt het plangebied op meerdere percelen en wordt het doorsneden door een weg met de benaming *chemin n: 18*. De Atlas geeft geen informatie over het landgebruik. Er zijn in/rond het plangebied geen sporen meer van bewoning te zien. Op de kaart van Vandermaelen worden geen percelen afgebakend. Op deze kaart is het wel duidelijk dat het zuiden van het plangebied zich in de bosrijke omgeving bevindt zoals aangegeven op de Ferrariskaart. De kaart van Popp toont een nagenoeg identieke situatie als de Atlas der Buurtwegen.

In dit geval van de kaart van Vandermaelen is de percelering minder duidelijk ingetekend, en lijkt het erop alsof een deel van het plangebied bebost was.

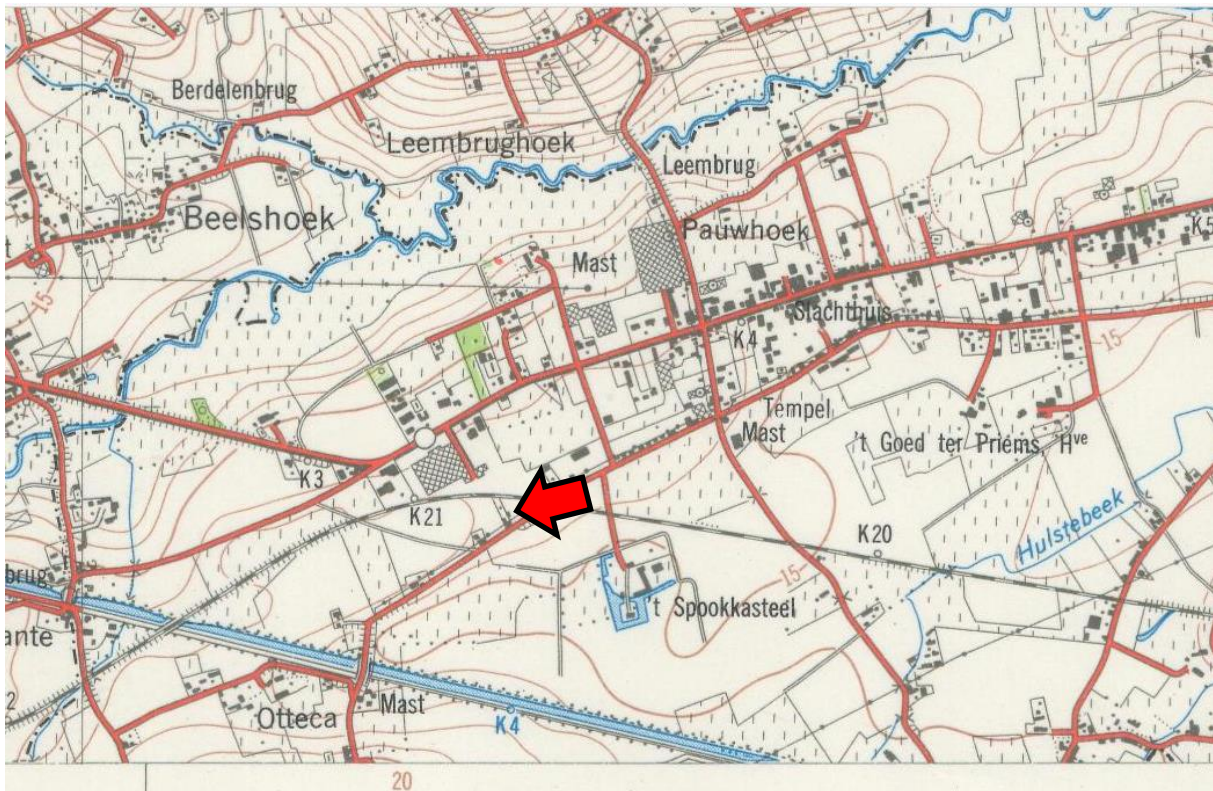

Figuur 19. Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (bron: KBR & AGIV, 2018).

2.2.3.4 20ste eeuw

Tussen 1862 en 1872 werd het Kanaal Roeselare-Leie gegraven. Op een 19de-eeuwse stafkaart (figuur 20) is te zien hoe er in die periode ook een spoorweglijn werd aangelegd. Deze loopt net boven het plangebied en is ook op latere topografische kaarten van het NGI te zien.²⁵

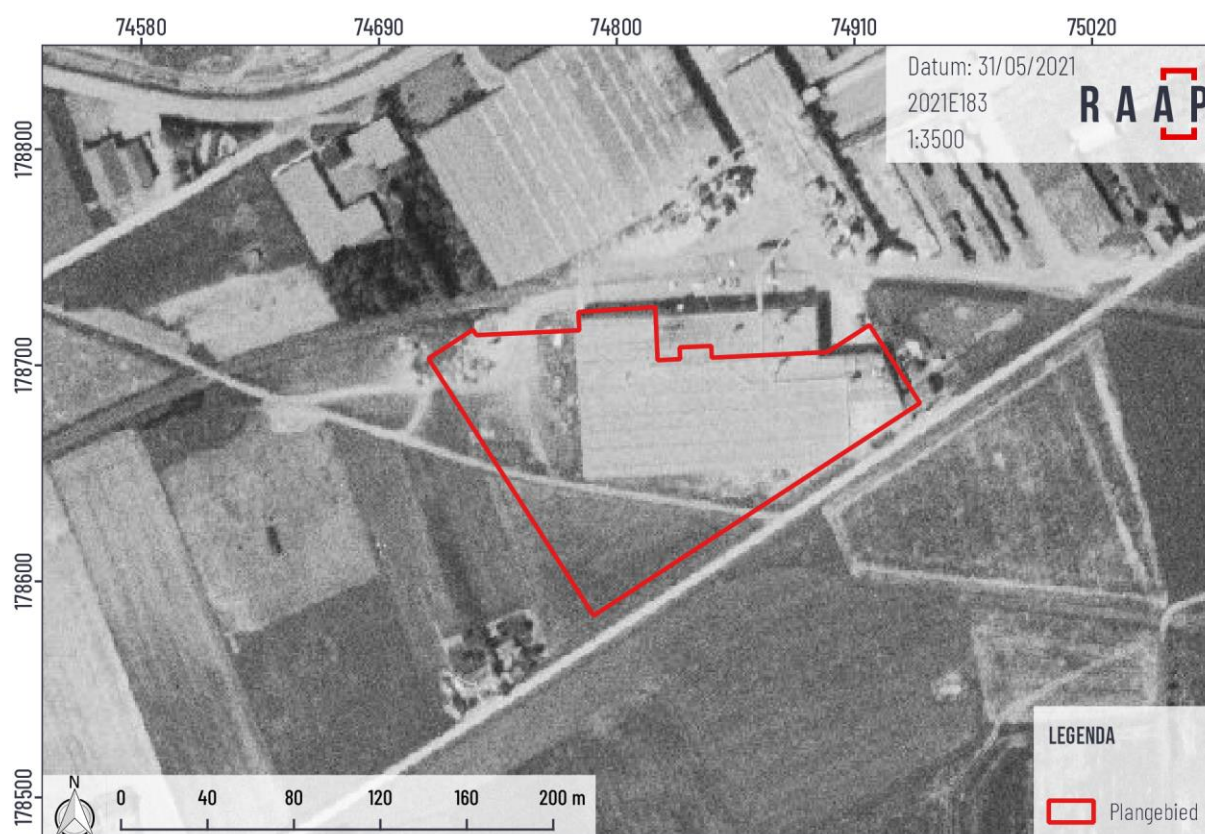
Tot eind jaren '60 van vorige eeuw was het plangebied eigenlijk nog steeds in sterk landelijk gebied gelegen. Nadien ontwikkelde de directe omgeving zich tot industriegebied.²⁶ Op de eerste beschikbare luchtfoto uit 1971 is het merkbaar dat de huidige hal reeds gebouwd was. De spoorlijn verdwijnt ergens tussen 1967 (figuur 20) en 1971 (figuur 21). Op de luchtfoto uit de periode 1979-1990 wordt het duidelijk dat de nabije omgeving van het plangebied volop ontwikkeld wordt. Op de laatste luchtfoto uit 2019 wordt de huidige toestand van het plangebied en zijn omgeving weergegeven.

Figuur 20. Uitsnede uit een topografische kaart uit 1967, met de rode pijl wordt de locatie van het plangebied aangeduid (bron: NGI, 2018).

²⁵ PHILIPSEN ET AL., 2019, 32.

²⁶ PHILIPSEN ET AL., 2019, 32..

Figuur 21. Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2015b).

Figuur 22. Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2018).

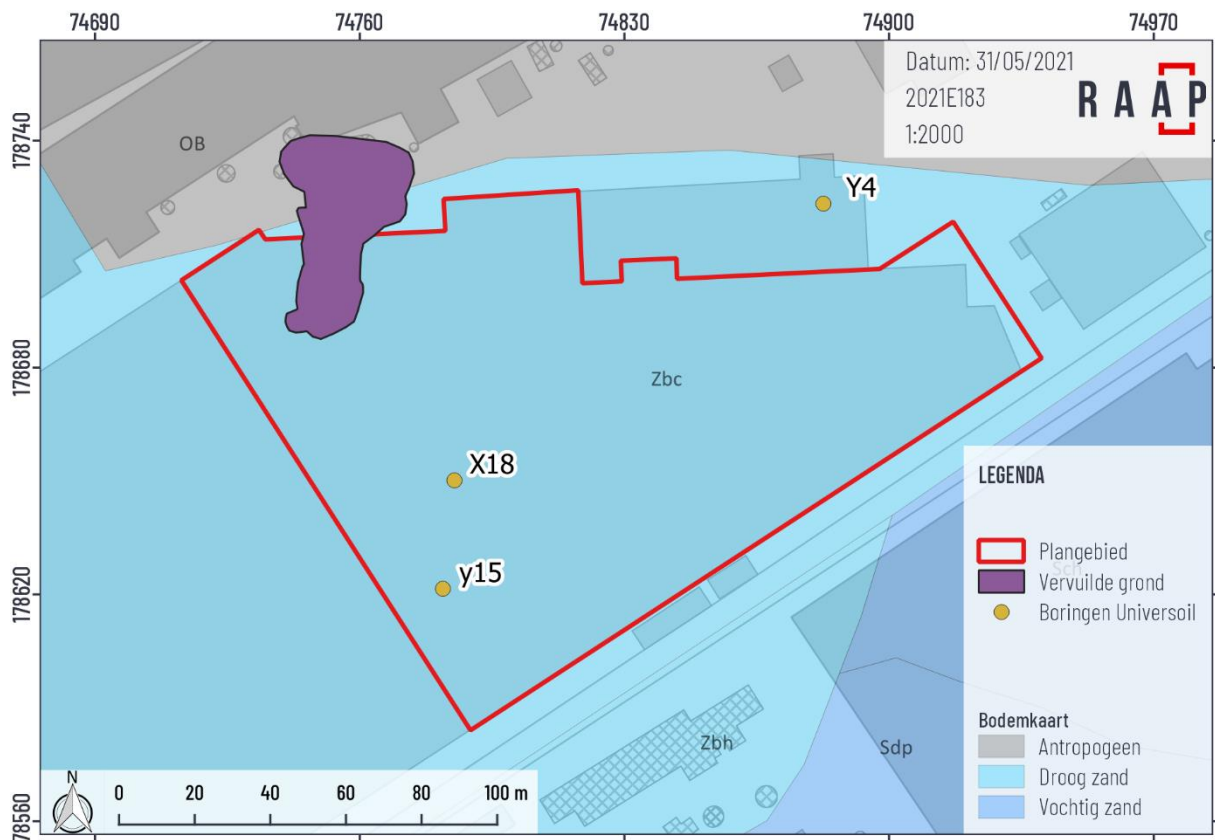

Figuur 23. Luchtfoto (2020) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2020).

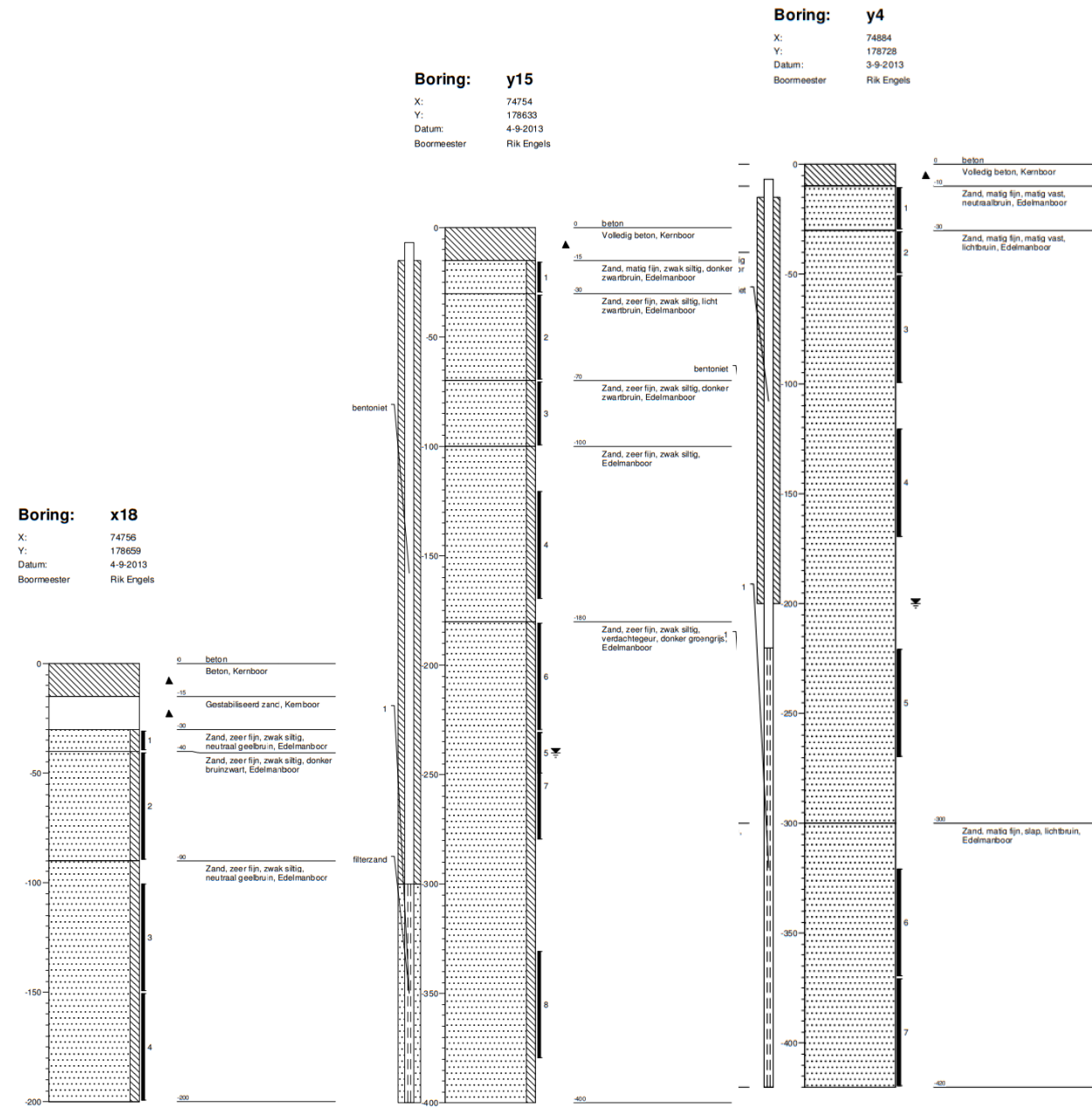
2.2.4 Verstoringshistoriek

Op basis van het historisch kaartmateriaal en de orthofoto's uit de 20ste eeuw kan gesteld worden dat het plangebied reeds in de 20ste verstoord is geraakt. Welke mate van verstoring is op basis van de orthofoto's niet duidelijk. Drie boringen geplaatst door Unisoil in het kader van een oriënteerde bodemonderzoek toont de situatie aan net ten westen en ten noorden van het plangebied. Het toont in het westen een betonlaag aan van ca. 15 cm, alsook werd in boring X18 een pakket stabilisatiezand aangetroffen van ca. 15 cm dik. Daaronder lijkt de oorspronkelijk bodem zeer goed bewaard te zijn. In het oosten ligt boring Y4 net op de grens met de OB bodems en dit wordt ook aangetoond in de boring: de te verwachten bovenste zwartbruine lagen ontbreken. Boringen y15 en x18 zijn echter niet representatief voor het grootste deel van het plangebied. Het is dus niet zeker welke maat van verstoring zich voor doet in het volledige plangebied. Daarom is een landschappelijk bodemonderzoek aangewezen om de bodemopbouw en -gaafheid af te toetsen.

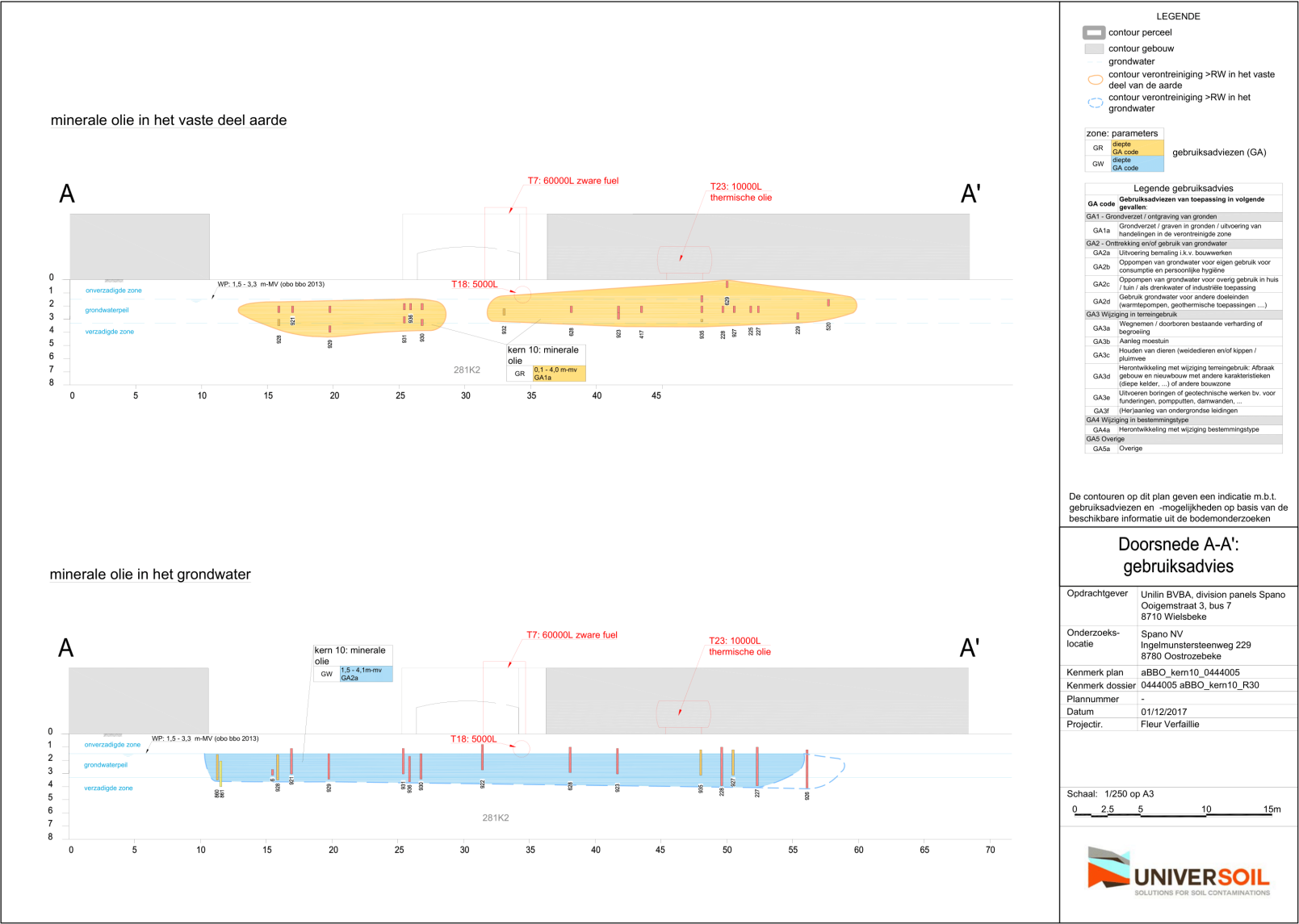
Daarnaast moet er ook rekening gehouden worden met vervuilde bodems. Een rapport van Unisoil toont een Minerale olie aan in zowel het vaste gedeelte van de aarde als in het grondwater. Het zou bijgevolg gevaarlijk zijn om in deze zones grondverzet uit te voeren, zowel voor de uitvoerders (vervuilde lucht in ademen) als voor de natuur (vervuild grondwater in de grondwatertafel laten stromen). Wanneer de locatie van de vervuiling bekeken wordt, ligt deze net ten noorden en op de gres met het plangebied.

Figuur 24. Projectie van het plangebied op de bodemkaart en de GRB grijs met aanduiding van de locatie van vervuiling op basis van een rapport van Uniersoil. Ook boringen uit een eerder onderzoek van Uniersoil worden aangeduid omdat deze representatief kunnen zijn voor de bodemgaafheid binnen het plangebied (bron: AGIV, 2021; Opdrachtgever; DOV, 2018).

Figuur 25. Boringen X18, Y15 en Y4 van het oriënterende bodemonderzoek van Uniersoil (bron: opdrachtgever).

Figuur 26. De horizontale en verticale verspreiding van de vervuiling in de bodem ter hoogte van het plangebied (bron: opdrachtgever).

2.3 Assessment

2.3.1 Archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de verzamelde gegevens is een archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en ouderdom, (diepte)ligging en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m mesolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek.

Vindplaatsen uit de steentijd zijn in principe te vinden op verschillende plekken in het landschap. Het type, de omvang en ouderdom van de vindplaats lijkt nauw verweven met de locatie in het landschap. Vaak, met name wanneer het bewoning betreft, situeren ze zich op hoger gelegen delen en in de nabijheid van water. Dit zijn gradiëntzones waar verschillende natuurlijke milieus en biotopen te vinden zijn. Plekken dus waar op korte afstand water en uiteenlopende voedselbronnen voor handen waren. Een belangrijke nuance bij dit gegeven is dat vindplaatsen niet enkel in gradiëntzones voorkomen maar er wel een grotere trefkans geldt in deze zones.

Een tweede belangrijk aspect is de gaafheid van de bodem waarin dergelijke vindplaatsen voorkomen. Jager-verzamelaarsvindplaatsen bestaan voor het overgrote deel uit een spreiding van losse artefacten terwijl ingegraven structuren eerder uitzonderlijk zijn. Hun verticale spreiding is vaak beperkt. Wanneer (een deel van) de laag of horizont waarin ze voorkomen geroerd of verdwenen is, dan betekent dit dat de informatiewaarde van een dergelijke vindplaats over het algemeen sterk daalt.

In de omgeving van het plangebied zijn in de gemeente Izegem vrij veel prospectievondsten gekend uit de periode van de jager-verzamelaars. Het plangebied zelf bevindt zich op een relatief hoog deel in de vallei, enkele meters boven de stroomvlaktes aan weerszijden van de Mandel, een vrij gunstige omgeving voor het aantreffen van vondstenconcentraties uit de steentijden. Gezien de bodem bestaat uit eolische afzettingen uit het pleistoceen, zullen steentijdartefacten uit het laat-paleolithicum en mesolithicum in de bovenste grondlagen van de bodem aanwezig kunnen zijn. De huidige toestand van het plangebied (reeds bebouwd en verhard) maakt dat de bovenlagen van de bodem met zekerheid verstoord zijn. Er is nagenoeg geen kans dat steentijdartefactensites nog goed bewaard zijn binnen de zones van de geplande werkzaamheden.

Sporenvindplaatsen

Sporenvindplaatsen worden in hoofdzaak gerelateerd aan archeologische periodes waarin mensen een sedentair bestaan leidden, zijnde vanaf het neolithicum (ca. 5300 v. Chr. - 2000 v. Chr.) tot heden.

Voor het opstellen van een verwachtingsmodel van sporenvindplaatsen kan eveneens rekening gehouden worden met de landschappelijke context aangezien landbouwgronden bij voorkeur werden aangelegd op vruchtbare, goed gedraineerde gronden. Doorheen de tijd neemt het belang van dit

aspect af omwille van steeds nieuwe landbouwtechnieken en onder invloed van socio- en geopolitieke veranderingen.

Aangezien dergelijke vindplaatsen zich kenmerken door ingegraven structuren, zijn ze minder fragiel van aard en kunnen ze zelfs in het geval van een gedeeltelijke verstoring van het bodemprofiel nog voldoende informatiewaarde bevatten.

Landschappelijk gezien is de locatie voor vindplaatsen vanaf het neolithicum wellicht iets minder gunstig te noemen, gezien de bodem binnen het plangebied voor landbouwdoeleinden vrij arm is en in de nabijheid gunstigere bodems aanwezig zijn. Archeologische gegevens in de omgeving zijn eerder karig te noemen. Op korte afstand van het plangebied is echter een archeologisch proefsleuvenonderzoek en vervolgens een opgraving uitgevoerd waarbij sporen en vondsten aan het licht kwamen uit zowel de Romeinse periode, Karolingische periode, volle en late middeleeuwen, en nieuwe tijden. De **trefkans** op sporen vanaf de Romeinse periode is daardoor **middelhoog** te noemen. Het plangebied is heden echter grotendeels verhard of bebouwd. Een groot deel van het plangebied is wellicht verstoord, met name de zones die bebouwd zijn of zijn geweest. Het is op basis van het bureauonderzoek alleen onduidelijk wat de invloed hiervan is op het diepere archeologische bodemarchief waarin de grondsporen zich gewoonlijk aftekenen.

Op basis van het bureauonderzoek kon **onvoldoende** informatie verzameld worden omtrent de bodemgaafheid. Een landschappelijk booronderzoek zal de bodemgaafheid moeten aftoetsten.

2.3.2 Impact van de geplande bodemingrepen en afweging verder onderzoek

De toekomstige inrichting van het terrein zal een grote bodemingreep veroorzaken waarbij een eventueel aanwezig bodemarchief wordt verwoest. De nieuwe fabriekshal zal het grootste oppervlak beslaan, waarbij met name de vele funderingssokkels een grote invloed zullen hebben op de ondergrond. Ook de sloop van de bestaande bebouwing voorafgaand aan het plaatsen van de nieuwe fabriekshal kan bodemingrepen met zich meebrengen wanneer de delen onder het maaiveld (de bodemplaat en funderingen) worden uitgebroken.

Op basis van het onderzoek blijkt dat er nog onvoldoende gegevens bekend zijn omtrent de gaafheid en bijgevolg het archeologisch potentieel van het projectgebied. Er wordt verder archeologisch vooronderzoek geadviseerd in de vorm van landschappelijke boringen. Indien de bodem nog zeer gaaf bewaard blijkt, zal ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd moeten worden om de aan- of afwezigheid van een archeologische site aan te tonen.

2.4 Synthese

Samenvattend heeft het bureauonderzoek tot volgende resultaten geleid:

RAAP België voerde in mei 2021 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Unilin Spano Hal 2 te Oostrozebeke, West-Vlaanderen. Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Topografisch bevindt het plangebied zich op een uitloper van de Vlaamse Vallei, op ca. 450 m ten zuidoosten van de Mandel (Figuur 15). Het plangebied is gelegen op het hoogste deel van een lichte verhoging tussen deze twee waterlopen. De hoogte binnen het plangebied situeert zich rond 16,6 m +TAW (Figuur 16). Op 340 m ten oosten van het plangebied stroomt de Hulstbeek.

Bodemkundig bevindt het plangebied zich op de zandstreek op de grens met de zandleemstreek. Ter hoogte van het plangebied komen zandige bodems voor (Zbc) alsook antropogeen gewijzigde of vernietigde bodems (OB). Quartairgeologisch komt profieltype 3 voor: fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan waarop eolische afzettingen uit het Weichseliaan of hellingsafzettingen uit het Quartair liggen. De fluviatiele afzettingen zijn gerelateerd aan de Mandel die zijn weg zocht in de aftakking van de Vlaamse Vallei waarbinnen het plangebied zich bevindt.

Op archeologische gebied komt er in de direct omgeving verschillende sporen en artefacten aangetroffen uit de steentijd, ijzertijd, de Romeinse periode, de vroege middeleeuwen en de nieuwe tijd. Voor het plangebied geldt een **zeer lage kans** op het aantreffen vindplaatsen van jager-verzamelaars en **een matige kans** op het aantreffen van sporenvindplaatsen. Op basis van het bureauonderzoek kon **onvoldoende** informatie verzameld worden omtrent de bodemgaafheid. Een landschappelijk booronderzoek zal de bodemgaafheid moeten aftoetsten.

Wat verstoringen betreft is het op dit moment niet mogelijk in welke mate de huidige magazijnhal de bodem heeft beïnvloed. Op ca. 250 m werd met mechanische boringen vastgesteld dat de moederbodem onder een ander hal zwaar verstoord was. Een andere boring die in de DOV-verkenner opgenomen werd, ook binnen het bedrijventerrein, toont een ander beeld met een goed bewaarde bodem. De proefsleuvenonderzoeken ten oosten en ten zuidoosten van het plangebied tonen aan dat de sporen ondiep bewaard waren alsook matig tot goed bewaard waren. Of dit ook zo is ter hoogte van het plangebied is niet duidelijk, daarom wordt verder vervolgonderzoek in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek aangewezen.

De onderzoeksvragen kunnen als volgt beantwoord worden:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
 - a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?

De ondergrond van het onderzochte gebied bestaat uit 2 eenheden: een enkele miljoenen jaren oud substraat (niet archeologisch relevant) en door de wind gevormde zand afzettingen die dateren van het einde van de laatste ijstijd of net daarna. Zoals gesteld heeft de wind de meest recente, oppervlakkige sedimenten gevormd. Van oorsprong was hierdoor een licht golvend landschap ontstaan, maar menselijke activiteit heeft ervoor

gezorgd dat dit reliëf glad gestreken is en het terrein is vervolgens grotendeels verhard of bebouwd.

- b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?

Nadat de sedimenten een stabiel oppervlak vormden onder invloed van het verbeterende klimaat van het Holoceen werden zij onderhevig aan bodemvorming. Dit proces heeft er voor gezorgd dat er in het zand een aanrijkingshorizont is ontstaan van humus en ijzer. Latere processen (ten gevolge van intensieve landbouw) hebben er echter voor gezorgd dat deze is verbrokkeld en slechts plaatselijk intact is.

- II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

De top van het zand dat het plangebied bedekt is een archeologisch relevant niveau. Dit lag voorheen aan het oppervlak, maar is nu afgedekt met asfalt en betonplaten behalve in het noordoosten van het plangebied.

Archeologische resten:

- III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?

Binnen het plangebied zijn er geen archeologische gegevens bekend. In de directe omgeving worden een groot aantal sporen en objecten uit meerdere archeologische periodes aangetroffen.

- a. Wat is de aard en ouderdom van gekende archeologische resten?

*De aard van de resten gaan van begravingen tot (mogelijke) bewoningsstructuren tot landbouw gerelateerde sporen. **De oudste sporen** dateren daarbij uit de Romeinse periode en de jongste uit de nieuwe tijd.*

- b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van gekende archeologische resten?

Bij twee verschillende proefsleuvenonderzoeken in de buurt van het plangebied bleken alle sporen ondiep bewaard te zijn en hierdoor ook matig tot goed bewaard. De bovenkant van alle sporen zijn opgenomen in de bouw- en/of ploegvoor. In sommige gevallen werden de sporen door jongere (natuurlijke) sporen oversneden, maar desalniettemin was de gaafheid. Vondstmateriaal was daarnaast ook in goede staat bewaard.

- IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?

Hoewel er vermoedelijk geen intacte vondstensites uit de tijd van de jagers-verzamelaars in het plangebied meer voorkomen, door de aanwezigheid van de huidige hal, kan de aanwezigheid van dergelijke sites compleet helemaal uitgesloten gezien worden, door de relatief gunstige landschappelijke positie van het plangebied. Sporensites uit latere periodes kunnen ondanks de verstoringen nog in een betere toestand verkeren omdat zij het resultaat zijn van wat werd ingegraven in de bodem. Zij zullen zich dicht onder het huidige oppervlak aftekenen, onder de verstoorde niveaus.

- a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog ongekende archeologische waarden in het gebied?

De gespecificeerde verwachting voor vondstenconcentraties behorend tot jagers-verzamelaars is betrekkelijk laag door de verstoringen die in de laatste decennia op het terrein zijn gebeurd. Voor sporensites uit latere archeologische periodes ligt de verwachting vrij hoog op het treffen van matig tot goed bewaarde grondsporen en bijbehorende archeologische objecten.

- b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik? Wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Het landgebruik van het plangebied is in de laatste eeuwen verschoven van agrarisch gebruik(bosbouw en akkerbouw) naar industrieel gebruik. Rond het plangebied werd in historische periodes wel gewoond, maar binnen het plangebied zijn hiervoor geen aanwijzingen. Van de bos en akkerbouw kan worden gesteld dat ze beiden impact hebben gehad op de bodem, maar dat is vermoedelijk tenietgedaan door bodemingrepen in de laatste decennia die gepaard gingen met de opbouw van het fabrieksterrein. Archeologische sites die slechts bestaan uit vondsten (periode van de jagers-verzamelaars) zijn hierdoor vermoedelijk zwaar beschadigd, zoniet totaal uitgewist. Sporensites kunnen deze ingrepen beter hebben doorstaan doordat zij zich dieper in de bodem aftekenen.

Impact van geplande bodemingrepen:

- V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?

Te bepalen na uitvoering uitgesteld traject.

- VI. Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

Idem

3 Bibliografie

UITGEGEVEN BRONNEN:

DECKERS, J., DE KONINCK, R., BOS, S., BROOTHERAES, M., DIRIX, K., HAMBSCH, L., LAGROU, D., LANCKACKER, T., MATTHIJS, J., ROMBAUT, B., VAN BAELEN, K. & VAN HAREN, T. (2018) *Geologisch (G3Dv3) en hydrogeologisch (H3D) 3D-lagenmodel van Vlaanderen – versie 3. Studie uitgevoerd in opdracht van: Vlaams Planbureau voor Omgeving (Departement Omgeving) en Vlaamse Milieumaatschappij 2018/RMA/R/1569*. 2018/RMA/R/1569. Vlaams Planbureau voor Omgeving (departement omgeving). Beschikbaar op: <https://www.dov.vlaanderen.be/index.php/page/geologisch-3d-model-g3dv3>.

EGGERMONT, N. & DE CLERCQ, W. (2014) Het Gallo-Romeins grafveld van Oostrozebeke Spookkasteel/Leegstraat, *Signa*, 3, pp. 77–80.

EGGERMONT, N. & VAN HEYMBEECK, E. (2014) *Archeologische opgraving Oostrozebeke Leegstraat (prov. West-Vlaanderen), Basisrapport*. Monument Vandekerckhove.

PHILIPSEN, F. & VAN DE VIJVER, M. (2019) *Unilin Spano Hal 11, Oostrozebeke. Nota Archeologisch Vooronderzoek*. RAAP België Rapport 365. Eke (Nazareth). Beschikbaar op: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/11695>.

PHILIPSEN, F., VAN DE VIJVER, M. & VAN QUAETHEN, K. (2019) *Unilin Spano Hal 14 Oostrozebeke. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek 382*.

VAN DE VIJVER, M. (2018) *Nieuwe wegkoffer Nieuwenhovestraat Oostrozebeke. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek 153*.

VAN QUAETHEN, K. (2019) *Bouw van magazijnhal 12 Oostrozebeke. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek 250*.

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) Beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek (versie 19). Agentschap Onroerend Erfgoed. Beschikbaar op: <https://www.onroenderfgoed.be/een-archeologisch-onderzoek-nodig>.

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GEOPUNT (2021) *Geopunt Vlaanderen*. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

ICS (2017) *International Commission on Stratigraphy: Chart/Time Scale*. Beschikbaar op: <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>.

NGI (2018) *Cartesius*. Beschikbaar op: <https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/#>.

ONROEREND ERFGOED (2018a) *Agentschap Onroerend Erfgoed: Centraal Archeologische Inventaris*. Beschikbaar op: <http://cai.onroenderfgoed.be>.

ONROEREND ERFGOED (2018b) *Agentschap Onroerend Erfgoed: Inventaris Onroerend Erfgoed*. Beschikbaar op: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2015a) Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM, raster, 1 m. agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbaar op: <https://download.agiv.be>.

AGIV (2015b) Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch, 1971, Vlaanderen. agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV (2018) Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV (2020) Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2020, Vlaanderen.

AGIV (2021) Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB). Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162>.

AGIV & PROVINCIE WEST-VLAANDEREN (2014) Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca. 1840) Provincie West-Vlaanderen. Provincie West-Vlaanderen. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

DOV (2018) Databank Ondergrond Vlaanderen: Bodemkaart: bodemtypes, substraten, fasen en varianten van het moedermateriaal en de profielontwikkeling. Beschikbaar op: <https://dov.vlaanderen.be>.

DOV (2019a) Databank Ondergrond Vlaanderen: Quartairgeologische kaart 1/50.000. Databank Ondergrond Vlaanderen. Beschikbaar op: <https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000>.

DOV (2019b) DOV|quartair|1/50.000. Beschikbaar op: <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding>.

KBR & AGIV (2010) Koninklijke Bibliotheek van België & Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Ferraris kaart - Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, 1771-1778. agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

KBR & AGIV (2018) Koninklijke Bibliotheek van België & Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Vandermaelen kaart, Cartes topographiques de la Belgique, 1846-1854. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

OPENSTREETMAP (2021) OpenStreetMap. Beschikbaar op: <https://www.openstreetmap.org/copyright>.

VMM (2021) Vlaamse Milieumaatschappij: Vlaamse Hydrografische Atlas - Waterlopen. AGIV.
Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

OVERIGE BRONNEN:

4 Lijst van opgenomen figuren en tabellen

Figuren:

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: OPENSTREETMAP, 2021).	5
Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (bron: AGIV, 2021).	6
Figuur 4. Orthofoto uit 2019 met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2020).	8
Figuur 5. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, deel 1. (bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019).	9
Figuur 6. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, deel 2, uitzonderingen. (bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019).	9
Figuur 7. Aanduiding van de geplande werkzaamheden op de GRB-kaart. Binnen de rode aanduiding wordt de huidige bebouwing gesloopt, de oranje contour is deze van de nieuw op te bouwen Hal 2 (bron: AGIV, 2021).	10
Figuur 8. Grondplan van de geplande werkzaamheden (bron: opdrachtgever).	11
Figuur 10. Chronologisch kader met de geologische en archeologische perioden.	13
Figuur 11. Quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op de GRB (bron: DOV, 2019a; AGIV, 2021).	18
Figuur 12. Bodemkaart met projectie van het plangebied op de GRB en met aanduiding van de DOV-boringen (bron: DOV, 2018; AGIV, 2021).	19
Figuur 13. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (rood) en de waterlopen (bron: AGIV, 2015a; VMM, 2021).	20
Figuur 14. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (detail) geprojecteerd op een recente orthofoto (2017) met projectie van het plangebied en aanduiding van de hoogteprofielen (bron: AGIV, 2015a; VMM, 2021).	20
Figuur 15. Hoogteprofielen (bron: GEOPUNT, 2021).	21
Figuur 16. Projectie van het plangebied, de waterlopen en CAI-items op het digitaal terreinmodel Vlaanderen en de GRB-kaart (bron: AGIV, 2015a; ONROEREND ERFGOED, 2018a; AGIV, 2021).	24
Figuur 17. Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: KBR & AGIV, 2010).	26
Figuur 18. Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (bron: AGIV & PROVINCIE WEST-VLAANDEREN, 2014).	26
Figuur 19. Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (bron: KBR & AGIV, 2018).	27
Figuur 21. Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2015b).	29
Figuur 22. Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2018).	29
Figuur 23. Luchtfoto (2020) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2020).	30
Figuur 24. Projectie van het plangebied op de bodemkaart en de GRB grijs met aanduiding van de locatie van vervuiling op basis van een rapport van Uniersoil. Ook boringen uit een eerder onderzoek van Uniersoil worden aangeduid omdat deze representatief kunnen zijn voor de bodemgaafheid binnen het plangebied (bron: AGIV, 2021; Opdrachtgever; DOV, 2018).	31

Figuur 25. Boringen X18, Y15 en Y4 van het oriënterende bodemonderzoek van Uniersoil (bron: opdrachtgever). 32

Figuur 26. De horizontale en verticale verspreiding van de vervuiling in de bodem ter hoogte van het plangebied (bron: opdrachtgever). 33

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens 5

Tabel 2. CAI items in een straal van 1 km rond het plangebied 23

5 Bijlages

Bijlages bureauonderzoek 2021E183

- Bijlage 1. afbakening van het plangebied (shp-bestand)
- Bijlage 2. plannen van de bouwheer (pdf-bestand)